

WYKONANIE BUDŻETÓW W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO ZA ROK 2012

1. Poziom wykonania samorządowych budżetów

Dochody i wydatki budżetowe 196 jednostek samorządu terytorialnego województwa dolnośląskiego (166 gmin, 26 powiatów, 3 miast na prawach powiatu i województwa samorządowego) były wykonane w roku 2012 na zbliżonym poziomie: dochody wyniosły 14 mld 620,7 mln zł, wydatki — 14 mld 695,2 mln zł. Wykonane dochody były łącznie o 764 mln zł, a wydatki o 2,4 mln zł wyższe od wykonanych w 2011 roku. W stosunku do roku poprzedniego dolnośląskie JST uzyskały wzrost dochodów o 5,5% i wzrost wydatków o 0,02%. Dynamika wzrostu dochodów i wydatków samorządowych w regionie była wyższa od średnich w kraju, które dla dochodów oznaczały wzrost o 3,6%, a dla wydatków spadek o 0,63%.

Plany dochodów ustalone w budżetach dolnośląskich JST zostały zrealizowane w 98,1%, a plany wydatków w 95%. Stopień wykonania samorządowych budżetów w regionie ukształtował się na poziomie wyższym od średnich dla kraju, określonych wykonaniem dochodów w 97,6%, a wydatków w 93,4% wielkości planowanych.

Wykonane przez dolnośląskie JST dochody i wydatki były niższe od planowanych — dochody łącznie o 277,9 mln zł, a wydatki o 766,9 mln zł. W 158 jednostkach (136 gminach, 20 powiatach i 2 miastach na prawach powiatu) plan dochodów nie został w pełni zrealizowany (wykonanie dochodów powyżej planowanych uzyskało 38 JST), natomiast w żadnej nie odnotowano wykonania planu wydatków w 100%.

Analiza stopnia wykonania planu dochodów i wydatków w jednostkach poszczególnych szczebli

wskazuje, że województwo samorządowe zrealizowało dochody na poziomie wyższym niż planowany (103,3%), a wydatki na poziomie 99,4%, natomiast realizacja planu dochodów i wydatków w samorządach lokalnych ukształtowała się na poziomie niższym niż planowany i wyniosła: w miastach na prawach powiatu 99,7% i 97,9%, w powiatach 97,6% i 93,9%, a w gminach 96,1% i 92,5% planowanych wielkości.

Wykonanie planu dochodów na poziomie wyższym (o 3,1 punktu proc.) niż wykonanie planu wydatków pozytywnie oddziaływało na poprawę wyniku i zmniejszenie łącznej kwoty deficytu w stosunku do kwot uchwalonych w budżetach. W roku 2012 budżety dolnośląskich JST zamknęły się *per saldo* deficytem — 74,5 mln zł przy planowanym w wysokości 563,4 mln zł. Z danych publikowanych na stronach Ministerstwa Finansów wynika, że budżety samorządowe zamknęły się w roku 2012 *per saldo* deficytem w wysokości 3 mld zł (przy planowanym w wysokości 11,4 mld zł).

Poziom wykonania dochodów i wydatków oraz wynik realizacji budżetów dolnośląskich JST w 2012 r. przedstawia tab. 1.

Spośród 196 dolnośląskich JST:

- 122 realizowały budżet z planowanym deficytem, a ostatecznie rok budżetowy deficytem zamknęło 80 (40,8%) JST — 68 gmin, 9 powiatów, 2 miasta na prawach powiatu i województwo samorządowe — łącznie na kwotę 355,9 mln zł,
- 74 realizowały budżet z planowaną nadwyżką, a ostatecznie rok budżetowy nadwyżką zamknęło

Tabela 1. Dochody i wydatki

Wyszczególnienie	Dochody			Wydatki			Wynik budżetu				
	plan	wykonanie	procent wykonania planu	plan	wykonanie	procent wykonania planu	per saldo [tys. zł]	deficyt		nadwyżka	
	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]		liczba JST	[tys. zł]	liczba JST	
JST ogółem	14 898 667	14 620 742	98,1	15 462 051	14 695 197	95,0	-74 455	-355 972	80	281 517	116
Gminy, z tego:	6 903 860	6 634 837	96,1	7 130 016	6 595 255	92,5	39 581	-204 774	68	244 355	98
– miejskie	2 569 301	2 435 532	94,8	2 624 026	2 420 890	92,3	14 642	-55 047	14	69 689	19
– wiejskie	1 839 219	1 807 294	98,3	1 944 263	1 811 666	93,2	-4 372	-69 686	33	65 314	45
– miejsko-wiejskie	2 495 339	2 392 011	95,9	2 561 727	2 362 699	92,2	29 312	-80 040	21	109 352	34
Powiaty	1 992 098	1 944 520	97,6	2 044 610	1 920 551	93,9	23 968	-12 727	9	36 695	17
Miasta na prawach powiatu	4 381 851	4 367 184	99,7	4 589 389	4 492 160	97,9	-124 976	-125 442	2	466	1
Województwo samorządowe	1 620 858	1 674 202	103,3	1 698 035	1 687 230	99,4	-13 029	-13 029	1	0	0

116 (59,2%) JST — 98 gmin i 17 powiatów, 1 miasto na prawach powiatu — łącznie na kwotę 281,5 mln zł.

Analiza szczegółowa wskazuje, iż poprawę wyniku w stosunku do planu uzyskały 174 JST, z tego:

- 47 uzyskało nadwyżkę przy planowanym deficycie,
- 68 uzyskało deficyt niższy od planowanego,
- 58 uzyskało nadwyżkę wyższą od planowanej,
- 1 jednostka uzyskała nadwyżkę przy planowanym zrównoważeniu budżetu.

Wynik gorszy od planowanego dotyczył budżetów 22 JST i oznaczał:

- pogłębienie deficytu w 7 jednostkach (Czernica, Dzierżoniów m., Jeżów Sudecki, Milicz, Szklarska Poręba, Ziębice, powiat złotoryjski),
- niezyskanie pełnej kwoty planowanej nadwyżki w 10 jednostkach (Bierutów, Brzeg Dolny, Dobromierz, Duszniki-Zdrój, Głuszyca, Janowice Wielkie, Kamienna Góra m., Kudowa-Zdrój, Szczytna, Wleń),
- wystąpienie deficytu przy planowanej nadwyżce w 4 jednostkach (Dobroszyce, Jedlina-Zdrój, Lubań m., Piechowice),
- wystąpienie deficytu przy planowanym zrównoważeniu budżetu w 1 jednostce (powiat oleśnicki).

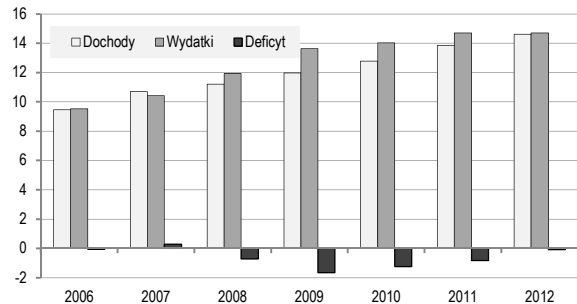
Analiza zmian poziomu dochodów i wydatków dolnośląskich JST pozwala zauważyć, że przy stałym wzroście dochodów i wydatków, od 2008 r. ma miejsce realizacja wydatków wyższych niż uzyskane dochody. Różnica ta znajduje wyraz w ujemnym wyniku finansowym budżetu, który najwyższą wartość uzyskał w 2009 r. — 1,7 mld zł. Łączny wynik wykonania budżetów w kolejnych latach wykazuje utrzymywanie się tendencji zmniejszania deficytu, który w 2010 r. wyniósł 1,2 mld zł, w 2011 r. — 836,1 mln zł, a w 2012 r. obniżył się do 74,5 mln zł.

Zmiany poziomu dochodów i wydatków oraz poziomu deficytu dolnośląskich JST (w latach 2006–2012) przedstawia rys. 1.

Zmniejszenie łącznej kwoty deficytu znalazło też wyraz w zmniejszeniu liczby budżetów deficytowych — ze 171 w 2010 r. do 80 w 2012 roku.

Na poprawę wyniku budżetu ma również wpływ wprowadzona od 2011 r. zasada zrównoważenia budżetu bieżącego¹, w myśl której wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżki z lat ubiegłych i wolne środki. Z analizy

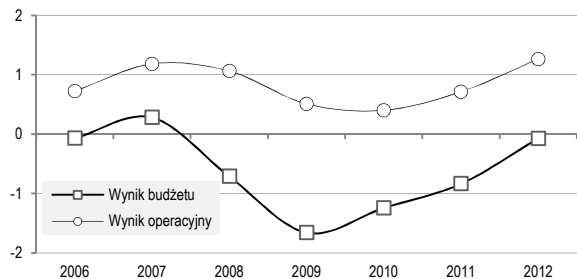
szczegółowej wynika, że w 2011 r. nie dostosowało się do tej zasady 11 gmin, a w 2012 r. 4 (Kudowa-Zdrój, Podgórzyn, Radków, Szklarska-Poręba).

Rys. 1. Dochody i wydatki oraz wyniki budżetów dolnośląskich JST w latach 2006–2012 (w mld zł)

Wykonanie budżetów dolnośląskich JST w roku 2012 wykazuje łączny wynik operacyjny (obliczony różnicą pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) w wysokości 1 mld 266 mln zł (w 2011 r. — 716 mln zł, w 2010 r. — 402,6 mln zł). Znaczący wzrost poziomu nadwyżki operacyjnej ma również swoje odbicie we wzroście liczby jednostek, które ją uzyskały w 2012 r. — do 185 (168 w 2011 r. i 129 w 2010 r.).

Oddziaływanie wyniku operacyjnego na poziom wyniku budżetów przedstawia rys. 2.

Rys. 2. Wynik budżetu i wynik operacyjny dolnośląskich JST w latach 2006–2012 (w mld zł)

Poziom wyniku operacyjnego w 2012 r. wyznaczyły:

- nadwyżka operacyjna w wysokości 1 mld 271 mln zł — w budżetach 185 jednostek (157 gmin, 24 powiatów, 3 miast na prawach powiatu i województwa samorządowego),
- deficyt operacyjny w wysokości 5,9 mln zł — w budżetach 11 jednostek (9 gmin i 2 powiatów).

Pomimo znaczącego obniżenia poziomu deficytu, włączone w jego finansowanie przychody pochodzące z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji oznaczały wzrost zadłużenia — łącznie o kwotę 163,5 mln zł (wzrost o 2,6%). Łączna kwota długu publicznego dolnośląskich JST na koniec

¹ Art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.).

2012 r. wyniosła 6,5 mld zł, co stanowiło 44,8% wykonanych dochodów (41% przy uwzględnieniu wyłączeń ustawowych).

Z danych zbiorczych dla kraju (strona internetowa MF) wynika, że zadłużenie JST w 2012 r. wzrosło o 3,2%, a relacja zadłużenia ukształtowała się na poziomie 38,2% ich dochodów.

Pod rządami nowej ustawy o finansach publicznych, w latach 2010–2013 nadal obowiązuje granica zadłużenia do 60% wykonanych dochodów,

określona w art. 170 ustawy z 2005 roku. W roku 2012 granicę zadłużenia przekroczyło 5 dolnośląskich JST (Karpacz, Krośnice, Przemków, Szczytna i powiat lubiński).

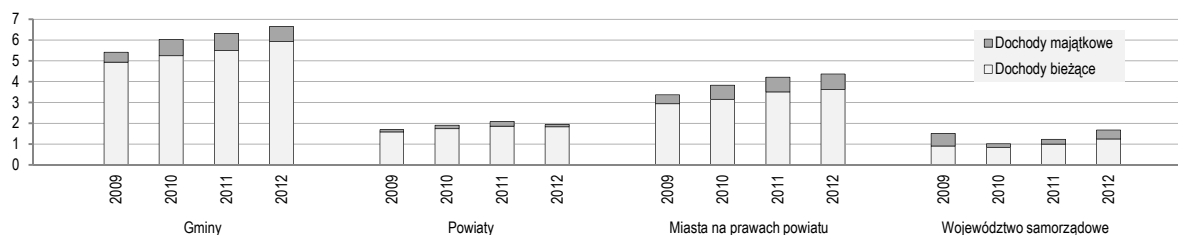
Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w 2012 r. wraz ze szczegółową prezentacją wyniku budżetu i wyniku operacyjnego oraz poziomu zadłużenia przedstawia zestawienie 1, dane w przeliczeniu na 1 mieszkańca — zestawienie 2, a wskaźniki i relacje — zestawienie 3 (na końcu opracowania).

2. Wielkość i dynamika dochodów

W 2012 r. JST województwa dolnośląskiego uzyskały dochody w wysokości 14 mld 620,7 mln zł — o 764 mln zł, tj. o 5,5% wyższe niż w 2011 roku. Dynamika wzrostu dochodów samorządowych w regionie była o 2,9 punktu proc. niższa niż w roku poprzednim. Dynamika wzrostu dochodów dolnośląskich JST była wyższa od średniej krajowej o 1,9 punktu proc. (dynamika dochodów JST w kraju wyniosła 3,6%). Dochody dolnośląskich JST stanowiły 8,2% dochodów wszystkich JST w kraju. Udział ten od 2007 r. utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Realny wzrost dochodów dolnośląskich JST przy uwzględnieniu wskaźnika inflacji (3,7%), wyniósł 1,8%, przy czym:

- gminy uzyskały nominalny wzrost dochodów o 4,9% (realnie o 1,2%),
- województwo samorządowe uzyskało nominalny wzrost dochodów o 35,7% (realnie o 32%),
- miasta na prawach powiatu uzyskały nominalny wzrost dochodów o 3,6% (realnie spadek o 0,1%),
- powiaty odnotowały nominalny spadek dochodów o 6,5% (realnie o 10,2%).

Rys. 3. Dochody dolnośląskich JST w latach 2009–2012 (w mld zł)

Zmiany poziomu dochodów z uwzględnieniem ich podziału na bieżące i majątkowe, który wprowadziła ustawa o finansach publicznych z 2009 r., wskazują, że zrealizowane w 2012 r. dochody bieżące wyniosły 12 mld 628,6 mln zł i były o 774,7 mln zł, tj. o 6,5% wyższe niż w 2011 roku. Dochody majątkowe, zrealizowane w wysokości 1 mld 992,1 mln zł, były o 10,7 mln zł, tj. o 0,5%

niższe niż w roku poprzednim. W 2012 r. dochody bieżące stanowiły 86%, a dochody majątkowe 14% dochodów dolnośląskich JST.

Zmiany poziomu dochodów dolnośląskich JST w latach 2009–2012 prezentuje rys. 3, a poziom oraz dynamikę dochodów dolnośląskich JST w 2012 r. przedstawia tab. 2.

Tabela 2. Dynamika dochodów

Wyszczególnienie	Dochody w 2012 r.			Dynamika dochodów (rok 2011 = 100)		
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżących	majątkowych
	[tys. zł]			[%]		
JST ogółem	14 620 742	12 628 666	1 992 075	105,5	106,5	99,5
Gminy, z tego:	6 634 837	5 926 137	708 700	104,9	107,9	84,9
– miejskie	2 435 532	2 153 985	281 547	105,6	106,4	100,0
– wiejskie	1 807 294	1 630 599	176 695	105,6	110,4	75,4
– miejsko-wiejskie	2 392 011	2 141 553	250 458	103,6	107,6	78,6
Powiaty	1 944 520	1 830 779	113 740	93,5	98,1	53,4
Miasta na prawach powiatu	4 367 184	3 625 625	741 559	103,6	103,6	103,6
Województwo samorządowe	1 674 202	1 246 125	428 076	135,7	125,3	178,7

Analiza zmian poziomu dochodów bieżących JST województwa dolnośląskiego wskazuje na wzrost tych dochodów w jednostkach wszystkich szczebli, z wyjątkiem powiatów, które odnotowały spadek o 36,1 mln zł (o 1,9%). W odniesieniu do dochodów majątkowych wystąpiło znaczne zróżni-

cowanie ich dynamiki w jednostkach poszczególnych szczebli. Największy wzrost dochodów majątkowych, podobnie jak w roku ubiegłym, uzyskało województwo samorządowe (o 188,5 mln zł, czyli o 78,7%). Niewielki ich wzrost uzyskały także miasta na prawach powiatu (o 25,7 mln zł, czyli o 3,6%).

Tabela 3. Dynamika dochodów według ważniejszych źródeł

Wyszczególnienie	Dochody w 2012 r.				Dynamika dochodów (rok 2011 = 100)			
	ogółem	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje celowe	ogółem	dochody własne	subwencja ogólna	dotacje celowe
	[tys. zł]				[%]			
JST ogółem	14 620 742	8 327 717	3 210 031	3 082 994	105,5	108,6	105,4	98,1
Gminy, z tego:	6 634 837	3 828 236	1 501 339	1 305 261	104,9	109,0	108,2	91,5
– miejskie	2 435 532	1 524 707	463 984	446 842	105,6	106,5	111,3	97,5
– wiejskie	1 807 294	961 113	476 578	369 603	105,6	111,9	107,8	90,1
– miejsko-wiejskie	2 392 011	1 342 416	560 777	488 817	103,6	109,8	106,2	87,6
Powiaty	1 944 520	617 163	823 710	503 646	93,5	109,4	100,1	72,7
Miasta na prawach powiatu	4 367 184	2 963 126	742 051	662 007	103,6	100,4	104,9	118,9
Województwo samorządowe	1 674 202	919 193	142 930	612 079	135,7	143,3	112,4	131,5

Analiza zmian poziomu dochodów samorządowych, z uwzględnieniem konstytucyjnego podziału na dochody własne, subwencję ogólną i dotacje celowe z budżetu państwa, pozwala zauważyć, że wzrost dochodów dolnośląskich JST w 2012 r. o 5,5% był wynikiem:

- zwiększenia dochodów własnych o 657,2 mln zł, tj. o 8,6%,
- zwiększenia subwencji ogólnej o 165,6 mln zł, tj. o 5,4%,
- zmniejszenia dotacji celowych o 58,8 mln zł, tj. o 1,9%.

Najwyższy wzrost dochodów własnych (o 43,3%) uzyskało województwo samorządowe. Dochody własne gmin wzrosły łącznie o 9% (gmin miejskich o 6,5%, wiejskich o 11,9%, miejsko-wiejskich o 9,8%). Podobny wzrost dochodów własnych odnotowały powiaty (9,4%), natomiast dochody własne miast na prawach powiatu ukształtowały się na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego.

Poziom i dynamikę dochodów JST województwa dolnośląskiego w 2012 r. według ważniejszych źródeł przedstawia tab. 3.

Wzrost dochodów własnych, które przesadzają o stopniu samodzielności finansowej JST, był konsekwencją:

- zwiększenia wpływów z tytułu udziału w podatkach państwowych (PIT, CIT) o 472,3 mln zł, tj. o 16% (w budżecie województwa samorządowego o 42%, gmin miejsko-wiejskich o 18%, gmin wiejskich o 13%, powiatów o 12%, miast na prawach powiatu o 5%),
- zwiększenia wpływów z podatków i opłat lokalnych o 166,7 mln zł, tj. o 7% (w województwie

samorządowym o 67%, w gminach wiejskich o 13%, w gminach miejsko-wiejskich o 6%, w miastach na prawach powiatu o 5%, w gminach miejskich o 4%, w powiatach o 3%),

- zwiększenia dochodów z majątku o 25,4 mln zł, tj. 3% (w budżetach powiatów o 46%, gmin miejskich o 19%, gmin miejsko-wiejskich o 3%).

Na dynamikę wzrostu dochodów z podatków i opłat lokalnych pozytywnie oddziaływał wzrost wpływów z podatku od nieruchomości (o 127,1 mln zł, tj. o 9%), z podatku rolnego (o 52,3 mln zł, tj. o 60%), z podatku od środków transportowych (o 1,6 mln zł, tj. o 3%), z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu (o 0,6 mln zł, tj. o 1%) oraz wzrost wpływów z opłat pozostałych (o 23 mln zł, tj. o 9%).

Negatywny wpływ na dynamikę dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych miały w szczególności niższe niż w 2011 r. wpływy z opłaty eksploatacyjnej (łącznie niższe o 18,9 mln zł).

Analiza zmian poziomu dochodów z gospodarowania majątkiem wskazuje na znaczne zwiększenie wpływów ze sprzedaży majątku w powiatach (80%) i gminach miejskich (36%) oraz ich zmniejszenie w pozostałych kategoriach JST.

Duża stabilność dochodów, jak co roku, dotyczyła przekazanych kwot subwencji ogólnej. W 2012 r. dochody dolnośląskich JST z tytułu subwencji ogólnej były łącznie o 165,6 mln zł, tj. o 5,4% wyższe niż w 2011 roku. Najwyższy wzrost dochodów z tytułu subwencji ogólnej dotyczył województwa samorządowego (12,4%) i gmin miejskich (11,3%), a najniższy powiatów (0,1%).

Zmiany poziomu kwot części subwencji ogólnej w 2012 r. wskazują na wzrost części oświatowej

o 153,6 mln zł do kwoty 2 mld 614,9 mln zł (o 6%), ukształtowanie się części wyrównawczej na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego (421,7 mln zł) oraz wzrost części równoważącej i regionalnej o 8,5 mln zł do kwoty 140,6 mln zł (o 6%). Część rekompensująca subwencji ogólnej, podobnie jak w ubiegłym roku, została przyznana 4 gminom i wyniosła 2,8 mln zł.

Wpłaty dolnośląskich samorządów do budżetu państwa na część równoważącą subwencji ogólnej w 2012 r. wyniosły łącznie 156 mln zł i były o 22% (o 22,8 mln zł) wyższe niż w 2011 roku. Wpłata dokonała 11 gmin (54,3 mln zł), 4 powiaty (18,2 mln zł), miasto na prawach powiatu (57 mln zł) oraz województwo samorządowe (27 mln zł). Ustalono, że w 2012 r. kwota wpłat stanowiła 110% części równoważącej przekazanej dolnośląskim samorządom z budżetu państwa.

Dochody dolnośląskich JST z tytułu dotacji były w 2012 r. o 59 mln zł, tj. o 2% niższe niż w roku poprzednim. Było to konsekwencją zmniejszenia kwot dotacji na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej (spadek o 1,2 mln zł, tj. o 32%), zmniejszenia dotacji na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST (spadek o 101 mln zł, tj. o 43%) oraz zmniejszenia dotacji otrzymywanej z funduszy celowych (6,6 mln zł, tj. o 16%). Jednocześnie wystąpił wzrost dotacji na zadania własne (łącznie o 43 mln zł, tj. o 3%), w tym dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich o 198 mln zł, tj. o 20%. Spadek dochodów z tytułu dotacji dotyczył powiatów i gmin wszystkich typów. Województwo samorządowe uzyskało wzrost dotacji o 146,6 mln zł (o 32%), a miasta na prawach powiatu wzrost o 105,2 mln zł (o 19%).

3. Struktura dochodów

Wzrost dochodów własnych dolnośląskich JST (o 8,6%) spowodował zwiększenie ich udziału w strukturze dochodów z 55,3% w 2011 r. do 57% w roku 2012. Udział subwencji w dochodach ogółem (przy wzroście kwot subwencji o 5,4%) ukształtował się na nie zmienionym poziomie i wyniósł 22%. Udział dotacji w dochodach ogółem obniżył się z 22,7% w 2011 r. do 21,1% w 2012 roku.

Dla porównania — w skali kraju dochody własne stanowiły 49,1%, subwencja ogólna 28,6%, dotacje 22,4% dochodów samorządowych. Analiza porównawcza struktury dochodów w regionie i w kraju wskazuje, że dolnośląskie JST cechuje wysoki udział dochodów własnych w dochodach ogółem — wyższy o 7,9 punktu proc. od ustalonego dla kraju.

Zmiany struktury dochodów dolnośląskich JST w latach 2009–2012 prezentują tab. 4 i rys. 4.

Najwyższy udział dochodów własnych — 67,8% — wystąpił w dochodach miast na prawach powiatu (przy spadku udziału o 2,2 punktu proc.), a najniższy — 31,7% — w dochodach powiatów (przy

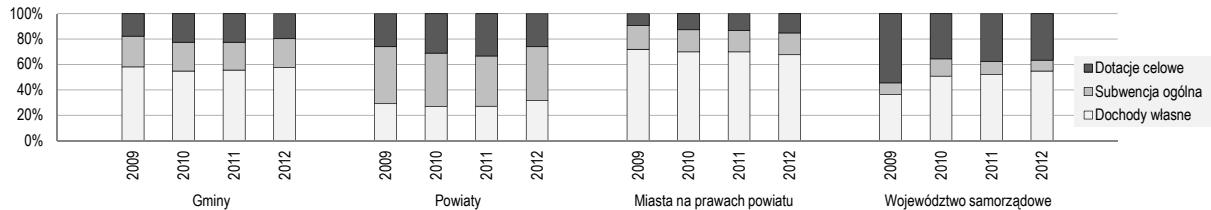
wzroście udziału o 2 punkty proc.). Udział dochodów własnych w dochodach województwa samorządowego wzrósł do 54,9% (o 2,9 punktu proc.). Wykonanie dochodów gmin wskazuje na wzrost udziału dochodów własnych w dochodach ogółem — do 57,7% dochodów (o 2,2 punktu proc.).

Analiza struktury dochodów poszczególnych jednostek pozwoliła ustalić następujące przedziały zróżnicowania udziału dochodów własnych w dochodach ogółem w 2012 r.:

- powiaty — od 17,3% (łubański) do 61,4% (polkowicki),
- gminy miejskie — od 40,9% (Wojcieszów) do 75,6% (Szczawno-Zdrój),
- gminy wiejskie — od 27,8% (Stara Kamienica) do 83,6% (Rudna),
- gminy miejsko-wiejskie — od 26,8% (Lubomierz) do 88,4% (Polkowice),
- miasta na prawach powiatu — od 51,4% (Jelenia Góra) do 71,3% (Wrocław).

Tabela 4. Struktura dochodów i tendencje jej zmian (w %)

Wyszczególnienie	Dochody własne			Subwencja ogólna			Dotacje celowe		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
JST ogółem	54,9	55,3	57,0	23,2	22,0	22,0	21,9	22,7	21,0
Gminy, z tego:	54,9	55,5	57,7	22,6	21,9	22,6	22,5	22,6	19,7
– miejskie	61,2	62,1	62,6	18,5	18,1	19,1	20,3	19,8	18,3
– wiejskie	48,3	50,2	53,2	26,1	25,8	26,4	25,3	24,0	20,4
– miejsko-wiejskie	53,4	52,9	56,1	24,0	22,9	23,4	22,6	24,2	20,5
Powiaty	26,7	27,1	31,7	42,2	39,9	42,2	31,1	33,3	25,9
Miasta na prawach powiatu	69,9	70,0	67,8	17,4	16,8	17,0	12,7	13,2	15,2
Województwo samorządowe	50,8	52,0	54,9	13,6	10,3	8,5	35,6	37,7	36,6

Rys. 4. Struktura dochodów dolnośląskich JST w latach 2009–2012

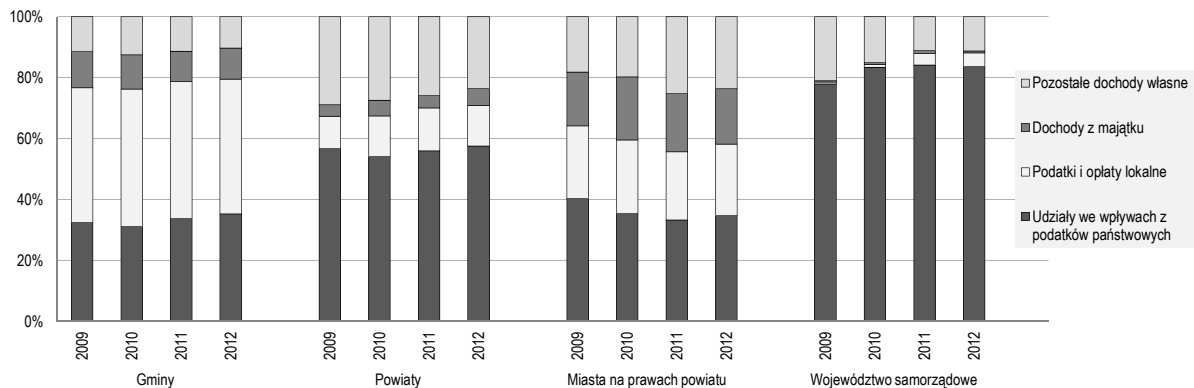
W strukturze dochodów własnych istotne znaczenie miały wpływy z tytułu udziału w podatkach państwowych (PIT, CIT), które stanowiły 42% dochodów własnych JST w regionie (84% w województwie samorządowym, 58% w powiatach, 35% w miastach na prawach powiatu, 39% w gminach miejskich, 35% w gminach miejsko-wiejskich oraz 29% w gminach wiejskich). Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych określiły 30% dochodów własnych dolnośląskich JST (4% dochodów województwa dolnośląskiego, 13% dochodów powiatów, 23% dochodów miastach na prawach powiatu, 35% dochodów gmin miejskich, 54% dochodów gmin wiejskich oraz 48% dochodów gmin miejsko-wiejskich). Dochody z majątku stanowiły 12% dochodów własnych JST w regionie (1% w województwie samorządowym, 6% w powiatach, 18% w miastach na prawach powiatu, 16% w gminach miejskich, 5%

w gminach wiejskich oraz 8% w gminach miejsko-wiejskich). Analiza zmian struktury dochodów własnych wskazuje na wzrost udziału wpływów z tytułu udziału w podatkach państwowych o 3 punkty proc. w stosunku do 2011 roku.

Zmiany struktury dochodów własnych dolnośląskich JST w latach 2009–2012 przedstawia rys. 5.

Subwencja ogólna stanowiła w 2012 r. 22% dochodów ogółem JST w regionie, a jej część oświatowa — 17,9% tych dochodów.

Udział subwencji ogólnej w dochodach, podobnie jak w latach poprzednich, był bardzo zróżnicowany — od 8,5% w dochodach województwa samorządowego do 42,4% w dochodach powiatów. Analiza zmian struktury dochodów informuje o spadku udziału subwencji ogólnej w dochodach województwa (o 1,8 punktu proc.) i wzroście w powiatach (o 2,8 punktu proc.).

Rys. 5. Struktura dochodów własnych dolnośląskich JST w latach 2009–2012

Analiza struktury dochodów według poszczególnych JST wskazuje, że udział subwencji w dochodach kształtował się w 2012 r. następująco:

- powiaty — od 18% (legnicki) do 57,5% (strzeliński),
- gminy miejskie — od 7,2% (Szczawno-Zdrój) do 35,2% (Zawidów),
- gminy wiejskie — od 9,6% (Lubin) do 50,7% (Dziadowa Kłoda),
- gminy miejsko-wiejskie — od 6,9% (Polkowice) do 47,2% (Lubomierz),
- miasta na prawach powiatu — od 14,4% (Wrocław) do 31,7% (Legnica).

W strukturze subwencji ogólnej część oświatowa stanowiła 81%, część wyrównawcza — 13%, a część równoważąca — 4% jej kwoty.

Udział dotacji w dochodach dolnośląskich JST w 2012 r. zmniejszył się nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego i wyniósł 21%. Dotacje stanowiły 36,6% dochodów województwa samorządowego, 25,9% dochodów powiatów, 19,7% dochodów gmin i 15,2% dochodów miast na prawach powiatu.

Analiza zmian struktury dochodów informuje o spadku udziału dotacji w dochodach wszystkich szczebli JST, z wyjątkiem miast na prawach po-

wiatu, w których wystąpił wzrost udziału dotacji o 2 punkty proc.

W strukturze dotacji największy udział miały środki przeznaczone na finansowanie zadań własnych — 56% (wzrost o 2,4 punktu proc.) — oraz dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej — 38% (wzrost o 0,9 punktu proc.).

Dotacje celowe na finansowanie zadań realizowanych wspólnie z innymi jednostkami (na podstawie umów i porozumień) stanowiły 4,4% (spadek o 3,3 punktu proc.), a dotacje z funduszy celowych stanowiły 1,1% (spadek o 0,2 punktu proc.) kwot dotacji w porównaniu do roku poprzedniego.

4. Poziom dochodów na 1 mieszkańca

Dochody dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły w 2012 r. 5015 zł i były o 263 zł (5,5%) wyższe niż w roku poprzednim, przy czym dochody bieżące były wyższe o 267 zł (6,6%), natomiast dochody majątkowe były niższe o 4 zł (0,5%).

Wzrost dochodów na 1 mieszkańca odnotowały JST wszystkich szczebli, z wyjątkiem powiatów. Po raz kolejny najwyższe dochody uzyskały miasta na prawach powiatu (5344 zł), których dochody były o 187 zł (o 3,6%) wyższe niż w roku 2011.

Dochody gmin na 1 mieszkańca wyniosły 3162 zł i były wyższe od uzyskanych w 2011 r. o 147 zł — o 4,9% (dochody gmin miejskich były wyższe o 175 zł, gmin wiejskich — o 149 zł, a gmin miejsko-wiejskich — o 114 zł). Dochody województwa na 1 mieszkańca wyniosły 574 zł i były o 151 zł (o 35,7%) wyższe niż w roku poprzednim. Dochody powiatów na 1 mieszkańca uległy obniżeniu o 64 zł (o 6,5%) do kwoty 927 zł.

Poziom dochodów na 1 mieszkańca w latach 2011 i 2012 przedstawia tab. 5.

Tabela 5. Dochody na 1 mieszkańca (w zł)

Wyszczególnienie	2011			2012		
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe
JST ogółem	4 752	4 065	687	5 015	4 332	683
Gminy, z tego:	3 015	2 617	398	3 162	2 825	338
– miejskie	2 822	2 477	345	2 997	2 650	346
– wiejskie	3 124	2 696	428	3 273	2 953	320
– miejsko-wiejskie	3 149	2 715	435	3 263	2 921	342
Powiaty	991	890	101	927	873	54
Miasta na prawach powiatu	5 158	4 282	876	5 344	4 437	907
Województwo samorządowe	423	341	82	574	427	147

Według liczby mieszkańców na dzień 30 czerwca.

Rozpiętość dochodów dolnośląskich JST przypadających na 1 mieszkańca ukształtowała się w roku 2012 w następujących przedziałach:

- 1) gminy — od 1971 zł do 10 381 zł, z tego:
 - gminy miejskie — od 1971 zł (Pieszyce) do 6974 zł (Karpacz),
 - gminy wiejskie — od 2419 zł (Malczyce) do 7070 zł (Rudna),
 - gminy miejsko-wiejskie — od 2096 zł (Szczytna) do 10 381 zł (Polkowice);
- 2) powiaty — od 655 zł (średzki) do 1424 zł (milicki);
- 3) miasta na prawach powiatu — od 3920 zł (Legnica) do 5689 zł (Wrocław).

Granice przedziałów dochodów na 1 mieszkańca wskazują na dalsze różnicowanie się poziomu dochodów gromadzonych w budżetach JST wszystkich szczebli. W 2012 r. dolna granica uległa obniżeniu o 29 zł, natomiast górna granica została pod-

wyższona o 2469 zł. Znalazło to wyraz w pogłębieniu różnicy pomiędzy najwyższymi i najniższymi dochodami z 5912 zł w 2011 r. do 8410 zł w 2012 roku. Wzrost zróżnicowania dochodów przypadających na 1 mieszkańca wystąpił we wszystkich typach gmin, przy czym w gminach miejsko-wiejskich był on największy. Poziom dochodów na 1 mieszkańca ustalony dla gmin w regionie (3162 zł) osiągnęły 63 gminy, z tego 38 (49%) gmin wiejskich, 15 (27%) gmin miejsko-wiejskich i 10 (30%) gmin miejskich.

Dla porównania — dochody gromadzone w samorządowych budżetach w 2012 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju wyniosły 4644 zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosły o 159 zł, z tego w miastach na prawach powiatu wyniosły 4838 zł (wzrost o 346 zł), w gminach 3070 zł (wzrost o 101 zł), w powiatach 882 zł (spadek o 40 zł) i województwach samorządowych 399 zł (wzrost o 5 zł). Jak wynika z analizy porównawczej,

podobnie jak w latach poprzednich, dolnośląskie JST uzyskały w 2012 r. poziom dochodów na 1 mieszkańca wyższy od średnich ustalonych dla jednostek samorządowych w kraju. Wyższa była także dynamika wzrostu dochodów w budżetach samorządowych regionu od średniej dla kraju. Wskazuje to na wystąpienie korzystnych tendencji w zakresie kształtowania się poziomu dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca dolnośląskich JST na tle wyników dla kraju.

dla gospodarki i ludności wiejskiej, Odnowa i rozwój wsi).

5. Finansowanie zadań JST z udziałem środków unijnych

W roku 2012 rozliczono w Komisji Europejskiej wydatki na kwotę 55,7 mld zł, tj. 111% założonego planu (co oznacza 5,3 mld zł nadwyżki). Według danych Komisji Europejskiej nasz kraj pozostaje wśród liderów w wydatkowaniu funduszy. Od uruchomienia programów do końca grudnia 2012 r. złożono 248,9 tys. formalnie poprawnych wniosków na całkowitą kwotę dofinansowania 526,5 mld zł (środki unijne jak i krajowe). Podpisano 80 004 umowy na kwotę 234 mld zł dofinansowania UE, co stanowi 84% puli na lata 2007–2013. Dofinansowaniem tym objęto koszty w projektach na kwotę 338,6 mld zł. Beneficjenci zwrócili się o wypłacenie 175,4 mld zł, z czego 135,2 mld zł to dofinansowanie UE (blisko 50% środków na lata 2007–2013)².

Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w 2012 r. wskazuje na zbliżony do roku poprzedniego poziom wykorzystania środków UE na realizację programów i projektów w ramach perspektywy finansowej 2007–2013.

Korzystanie z zasobów finansowych UE w obowiązującej perspektywie finansowej związane jest z realizacją celów polityki spójności, która polega na wspieraniu wzrostu gospodarczego, społecznego i przestrzennego. Realizacji celów polityki spójności służą środki funduszy strukturalnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) przyznawane na realizację projektów w ramach ustanowionych programów operacyjnych. Realizacji celów wspólnej polityki rolnej, czyli finansowemu wspieraniu rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w państwach członkowskich UE, służą natomiast środki Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) przyznawane na działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW), spośród których wprost do samorządów adresowane są dwa działania (Podstawowe usługi

dla gospodarki i ludności wiejskiej, Odnowa i rozwój wsi).

Wykonanie przez JST województwa dolnośląskiego budżetów za rok 2012 potwierdza realizację projektów w ramach programów Narodowej Strategii Spójności, w tym Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego (RPOWD), komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL) oraz PROW.

Dochody i wydatki na realizację projektów finansowanych z udziałem środków UE podlegają wyróżnieniu w budżetach poprzez dodanie odpowiedniej czwartej cyfry do właściwego paragrafu dochodów lub wydatków. W roku 2012 stosowano:

- symbol „7” i „8” dla oznaczenia dochodów, których źródłem są środki UE, a w ściśle określonych przypadkach także symbol „1”,
- symbol „9” dla oznaczenia współfinansowania krajowego projektów realizowanych z udziałem środków UE i symbol „2” w przypadku współfinansowania ściśle określonych przedsięwzięć.

Jak wynika ze sprawozdań budżetowych przedłożonych przez dolnośląskie JST za rok 2012, łączna kwota dochodów otrzymanych na dofinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE wyniosła 1 mld 338 mln zł (w 2011 r. — 1 mld 190 mln zł), natomiast łączna kwota wydatków na realizację programów i projektów wyniosła 1 mld 693 mln zł (w 2011 r. — 1 mld 970 mln zł).

Dochody i wydatki dolnośląskich samorządów związane z realizacją programów i projektów w latach 2011 i 2012 przedstawia tab. 6.

W łącznej kwocie dofinansowania otrzymanego w 2012 r. przez dolnośląskie JST na realizację programów i projektów (1 mld 338 mln zł):

- środki pochodzące z budżetu UE wyniosły łącznie 1 mld 243 mln zł i stanowiły 93% otrzymanego dofinansowania (w 2011 r. wyniosły 1 mld 62 mln zł i stanowiły 89,3%),
- współfinansowanie krajowe wyniosło 95 mln zł i stanowiło 7,1% otrzymanego dofinansowania (w 2011 r. wyniosło 127,7 mln zł i stanowiło 10,7%).

² Dane dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pod adresem: www.mrr.gov.pl/ministerstwo/zadania/Documents/Wykorzystanie_Funduszy_Europejskich_Informacja_Prasowa_2013.pdf.

Zestawienie dochodów na realizację projektów w podziale na środki UE i środki krajowe wskazuje na wzrost w 2012 r. w porównaniu do 2011 r. poziomu dofinansowania ze środków UE (więcej o 181 mln zł) przy jednoczesnym spadku poziomu środków krajowych (mniej o 32,7 mln zł). Zestawienie wydatków na realizację projektów w podziale na środki UE i środki krajowe wskazuje na spadek w 2012 r. w porównaniu do 2011 r. poziomu wydatków na realizację projektów, z tego finansowanych ze środków UE (mniej o 37 mln zł) i ze środków krajowych (mniej o 240 mln zł). Wynik tych zmian oznacza łączny wzrost dofinansowania

o 148,3 mln zł oraz spadek poziomu wydatków o 277,4 mln zł. Środki otrzymane przez dolnośląskie JST na realizację programów i projektów w 2012 r. były o 12,5% wyższe od otrzymanych w roku poprzednim.

Jako beneficjenci pomocy tytułem dofinansowania projektów realizowanych w 2012 r. gminy otrzymały 385,7 mln zł (o 90,7 mln mniej niż w 2011 r.), miasta na prawach powiatu — 411 mln zł (o 115 mln więcej niż w 2011 r.), województwo samorządowe — 464,5 mln zł (o 190 mln więcej niż w 2011 r.), a powiaty — 77,2 mln zł (o 65,9 mln mniej niż w 2011 r.).

Tabela 6. Dochody i wydatki na realizację programów z udziałem środków UE (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Dochody						Wydatki					
	2011			2012			2011			2012		
	ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego		ogółem na programy	z tego	
		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**		środki UE*	środki krajowe (współfinansowanie)**
JST ogółem	1 190 075	1 062 337	127 738	1 338 407	1 243 396	95 010	1 970 849	1 139 322	831 528	1 693 436	1 102 173	591 263
Gminy, z tego:	476 353	465 409	10 944	385 738	373 391	12 347	688 523	416 876	271 647	481 080	295 448	185 632
– miejskie	160 287	156 979	3 308	145 732	142 597	3 135	234 920	145 507	89 413	190 256	122 800	67 456
– wiejskie	147 311	144 459	2 852	97 584	93 608	3 975	200 974	126 874	74 101	117 209	72 938	44 271
– miejsko-wiejskie	168 755	163 971	4 784	142 422	137 185	5 237	252 629	144 495	108 134	173 614	99 709	73 905
Powiaty	143 089	104 557	38 531	77 174	69 231	7 943	166 835	99 622	67 213	78 284	57 962	20 322
Miasta na prawach powiatu	296 126	293 210	2 916	410 943	404 337	6 606	548 556	331 377	217 179	536 049	395 811	140 238
Województwo samorządowe	274 508	199 161	75 347	464 551	396 437	68 114	566 936	291 447	275 489	598 023	352 953	245 070
W tym dotacje i środki ***	1 085 371	1 016 985	68 386	1 285 552	1 207 250	78 302	64 718	12 864	51 854	106 481	46 369	60 112

* Paragrafy z końcówkami: 1, 7, 8.

** Paragrafy z końcówkami: 2, 9.

*** Dotacje i środki (paragrafy w dochodach: 200, 270, 620, 629 i paragrafy w wydatkach: 200, 620).

Najwięcej środków tytułem dofinansowania realizacji projektów pozyskało województwo samorządowe (464,5 mln zł). Wśród samorządów lokalnych najwięcej środków na realizację projektów pozyskały: Wrocław (337 mln zł), Jelenia Góra (58,8 mln zł), Wałbrzych (30 mln zł), Przemków (15,4 mln zł), Legnica (15,2 mln zł), powiat świdnicki (11,1 mln zł), Świdnica m. (9,5 mln zł), Karpacz (8,6 mln zł) i Prusice (8,3 mln zł).

Udział środków na realizację projektów w dochodach dolnośląskich JST ogółem wzrósł z 8,6% w 2011 r. do 9,1% w 2012 roku.

W budżetach jednostek poszczególnych szczebli udział środków na realizację projektów w stosunku do dochodów przedstawiał się następująco:

- w budżecie województwa — 27,7% dochodów (dla porównania — w 2011 r. 22,2%),
- w budżetach miast na prawach powiatu — 5,1% dochodów (w 2011 r. — 7%),
- w budżetach powiatów — 4% dochodów (w 2011 r. — 6,9%),

- w budżetach gmin — 5,8% dochodów (w 2011 r. — 7,5%).

Wydatki dolnośląskich samorządów związane z realizacją programów i projektów w roku 2012 były łącznie o 277,4 mln zł niższe od wykonanych w roku poprzednim. W łącznej kwocie wydatków na finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE wydatki majątkowe (wydatki inwestycyjne, wydatki na zakupy inwestycyjne, dotacje celowe) wyniosły 1,4 mld zł i stanowiły 83,6% wartości realizowanych projektów (w 2011 r. wyniosły 1,7 mld zł, tj. 86,6%). Wydatki na projekty miękkie (promocja integracji społecznej, promocja zatrudnienia, pomoc techniczna) wyniosły 277,1 mln zł i absorbowwały 16,4% środków (w 2011 r. wyniosły 263,9 mln zł, tj. 13,4%).

W łącznej kwocie wydatków na programy i projekty (1 mld 693 mln zł):

- wydatki finansowane ze środków UE wyniosły 1 mld 102 mln zł, co odpowiadało 65% wartości zrealizowanych wydatków na projekty (w 2011 r.

wyniosły 1 mld 139 mln zł, tj. 57,8%), w tym wydatki na projekty inwestycyjne w łącznej wysokości 825,2 mln zł,

- wydatki stanowiące współfinansowanie krajowe (środki własne JST, dotacje z budżetów krajowych) wyniosły łącznie 591,3 mln zł, co odpowiadało 35% wartości zrealizowanych wydatków na projekty (w 2011 r. — 831,5 mln zł, tj. 42,2%), w tym wydatki tytułem współfinansowania projektów inwestycyjnych — 459,8 mln zł.

Udział wydatków dolnośląskich JST na projekty realizowane przy udziale środków UE w 2012 r. stanowił 11,5% ich łącznych wydatków (w 2011 r. — 13,4%). Udział wydatków w budżetach jednostek poszczególnych szczebli kształtował się następująco:

- województwo samorządowe — 35,4% wydatków (dla porównania — w 2011 r. 37,4%),
- miasta na prawach powiatu — 12% wydatków (w 2011 r. — 12,4%),
- gminy miejskie — 7,4% wydatków (w 2011 r. — 9,7%),
- gminy wiejskie — 6,5% wydatków (w 2011 r. — 11,2%),
- gminy miejsko-wiejskie — 7,4% wydatków (w 2011 r. — 10,4%),
- powiaty — 4,1% wydatków (w 2011 r. — 7,9%).

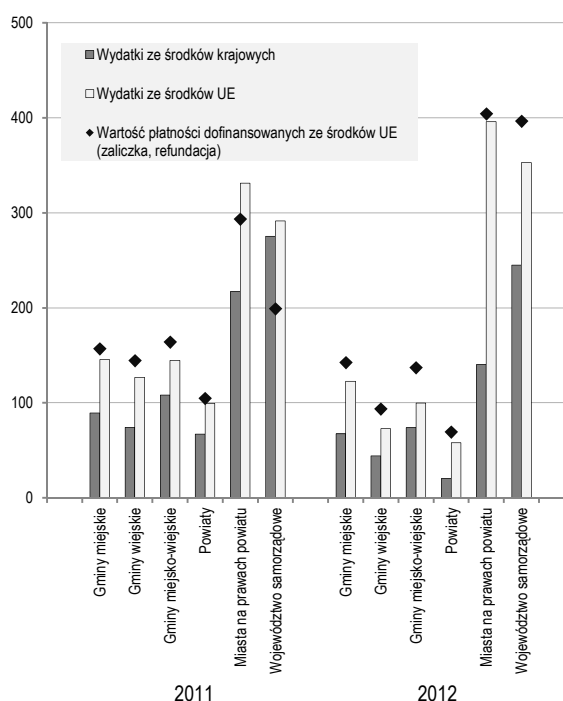
Najwyższe wydatki na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych (598 mln zł, w tym 106,5 mln zł przekazanych w formie dotacji w § 620 i § 200) wykazuje budżet województwa samorządowego. Wśród samorządów lokalnych najwyższe wydatki na realizację projektów z udziałem środków UE wykazują budżety: Wrocławia (418 mln zł), Jeleniej Góry (98,1 mln zł), Legnicy (19,8 mln zł), Prusic (15,6 mln zł), Bolesławca m. (10,5 mln zł), powiatu świdnickiego (9,4 mln zł), Przemkowa (8,2 mln zł), Karpacza i Lubina m. (po 8,1 mln zł) i Starej Kamienicy (8 mln zł). Tak jak w 2011 r., wśród dolnośląskich JST nie było jednostki, która nie wykazywałaby wydatków na realizację programów i projektów z udziałem środków UE.

Wydatki na projekty realizowane z udziałem środków UE oraz poziom dofinansowania z budżetu Unii w latach 2010 i 2011 przedstawia rys. 6.

Prezentacja graficzna wielkości realizacji w latach 2011 i 2012 pozwala zaobserwować skalę zmian w poziomie wydatków jednostek poszczególnych szczebli na realizację projektów. Wydatki na realizację programów i projektów były w 2012 r.

łącznie o 277,4 mln zł (o 14%) niższe od wykonanych w 2011 r., z tego w przypadku budżetów:

- miast na prawach powiatu — były niższe o 12,5 mln zł (stanowiły 97,7% wykonanych w 2011 r.),
- powiatów — niższe o 88,5 mln zł (stanowiły 47% wykonanych w 2011 r.),
- gmin miejskich — niższe o 44,6 mln zł (stanowiły 81% wykonanych w 2011 r.),
- gmin wiejskich — niższe o 3,5 mln zł (stanowiły 98,3% wykonanych w 2010 r.),
- gmin miejsko-wiejskich — niższe o 79 mln zł (stanowiły 68,7% wykonanych w 2011 r.).
- województwa samorządowego — wyższe o 31,1 mln zł (stanowiły 105,5% wykonanych w 2011 r.).

Rys. 6. Wydatki na projekty realizowane z udziałem środków Unii Europejskiej oraz poziom dofinansowania z budżetu Unii w latach 2011 i 2012 (w mln zł)

Wskaźnik dynamiki informuje o spadku poziomu wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków UE w 2012 r. w budżetach miast na prawach powiatu, powiatów oraz gmin wszystkich typów. Wzrost poziomu wydatków na programy i projekty realizowane z udziałem środków UE odnotowano jedynie w budżecie województwa samorządowego.

Analiza realizacji programów i projektów z udziałem środków UE w budżetach dolnośląskich JST w 2012 r. wskazuje na spadek poziomu dofinansowania o 29% i spadek poziomu wydatków o 3,3% w porównaniu do roku poprzedniego.

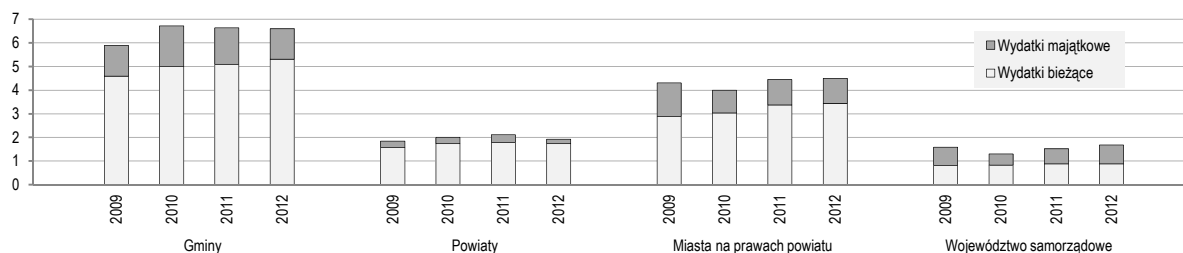
6. Wielkość i dynamika wydatków

JST województwa dolnośląskiego zrealizowały w 2012 r. wydatki w wysokości 14 mld 695,2 mln zł (przy planowanych w wysokości 15 mld 462 mln zł), tj. o 2,4 mln zł wyższe od wykonanych w roku poprzednim.

Wydatki majątkowe wyniosły 3 mld 332,6 mln zł i były łącznie o 222,2 mln zł (o 6,3%) niższe niż

w 2011 roku. Wydatki bieżące wyniosły 11 mld 362,6 mln zł i były łącznie o 224,7 mln zł (o 1,5%) wyższe od wykonanych w 2011 roku.

Zmiany poziomu wydatków dolnośląskich JST w latach 2009–2012 przedstawia rys. 7, a poziom wydatków w roku 2012 i ich dynamikę w podziale na bieżące i majątkowe — tab. 7.

Rys. 7. Wydatki bieżące i majątkowe dolnośląskich JST w latach 2009–2012 (w mld zł)

Z wykonania budżetów dolnośląskich JST za rok 2012 wynika, że wzrost wydatków dotyczył 86 (43,9%) JST, natomiast poziomu roku poprzedniego nie osiągnęły wydatki 110 (56,1%) JST.

Najwyższy wzrost wydatków ogółem w 2012 r. uzyskało województwo samorządowe (11,2%). Wydatki miast na prawach powiatu wzrosły o 1,2% i taki sam wzrost uzyskały wydatki gmin wiejskich.

Wydatki powiatów oraz gmin miejsko-wiejskich wykazały tendencję spadkową. W powiatach poziom wydatków był niższy o 9% (przy spadku wydatków majątkowych o 40,2%), a wydatki gmin były łącznie niższe o 0,5% od wykonanych w 2011 r., co było wynikiem znaczącego obniżenia poziomu ich wydatków majątkowych (o 16,6%) i niewielkiego wzrostu wydatków bieżących (o 4,4%).

Tabela 7. Dynamika wydatków

Wyszczególnienie	Wydatki w 2012 r.			Dynamika wydatków (rok 2011 = 100)		
	ogółem	z tego:		ogółem	bieżących	majątkowych
		bieżące	majątkowe			
	[tys. zł]			[%]		
JST ogółem	14 695 197	11 362 602	3 332 595	100,0	102,0	93,7
Gminy, z tego:	6 595 255	5 310 343	1 284 912	99,5	104,4	83,4
– miejskie	2 420 890	2 005 252	415 638	100,1	104,4	83,4
– wiejskie	1 811 666	1 405 590	406 076	101,2	105,7	88,5
– miejsko-wiejskie	2 362 699	1 899 501	463 198	97,7	103,5	79,3
Powiaty	1 920 551	1 731 896	188 656	91,0	96,5	59,8
Miasta na prawach powiatu	4 492 160	3 434 646	1 057 514	101,2	101,7	99,6
Województwo samorządowe	1 687 230	885 717	801 513	111,2	100,6	126,0

Dynamika zmian poziomu wydatków jednostek poszczególnych szczebli w stosunku do wykonanych w 2011 r. była niewielka. Rozpiętość procentowa zmian poziomu wydatków bieżących kształtowała się od wzrostu o 5,7% (gminy wiejskie) do spadku o 3,5% (powiaty), natomiast wydatków majątkowych — od wzrostu o 26% (województwo samorządowe) do spadku o 40,2% (powiaty).

Analiza zmian poziomu wydatków majątkowych poszczególnych JST wskazuje, że w 2012 r. wystąpił:

- wzrost poziomu wydatków majątkowych w budżetach 71 jednostek (łącznie na kwotę 430,9

mln zł), z tego w budżetach 57 gmin, 12 powiatów, 1 miasta na prawach powiatu oraz w budżecie województwa; najwyższy wzrost odnotowano w budżecie województwa (o 165,2 mln zł), Wałbrzycha (o 38,3 mln zł) i Wrocławia (o 23,2 mln zł);

- spadek poziomu wydatków majątkowych w budżetach 125 jednostek (łącznie na kwotę 635,2 mln zł), z tego w budżetach 109 gmin, 14 powiatów i 2 miast na prawach powiatu; największy spadek odnotowano w budżecie powiatu świdnickiego (o 92,7 mln zł), Bogatyni (o 34,5 mln zł) oraz Lubina m. (o 28,9 mln zł).

7. Struktura wydatków

Wydatki bieżące wykonane w wysokości 11,3 mld zł (96,5% planowanych) stanowiły 77,3%, a wydatki majątkowe wykonane w wysokości 3,3 mld zł (90,5% planowanych) stanowiły 22,7% wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2012 roku. W stosunku do 2011 r. udział wydatków majątkowych uległ obniżeniu (o 1,5 punktu proc.). W porównaniu do danych ogólnopolskich udział wydatków majątkowych w samorządowych budżetach w regionie ukształtował się znacząco powyżej średniej dla kraju, która wyniosła 19,7% wydatków.

Udział wydatków majątkowych w wydatkach dolnośląskich gmin wyniósł 19,5% (przy średniej dla kraju 18,7%), w wydatkach miast na prawach powiatu wyniósł 23,5% (przy średniej dla kraju 19,9%), a w wydatkach województwa samorządowego wyniósł 47,5% (przy średniej dla kraju 37,8%). Tylko w budżetach dolnośląskich powiatów udział wydatków majątkowych (9,8%) ukształtował się poniżej średniej dla kraju, która wyniosła 12,5% wydatków.

Najwyższy udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem odnotowano w budżecie gminy Prusice (50,7%) oraz województwa samorządowego 47,5%. Najniższy udział odnotowano w budżetach powiatów (górowski i legnicki).

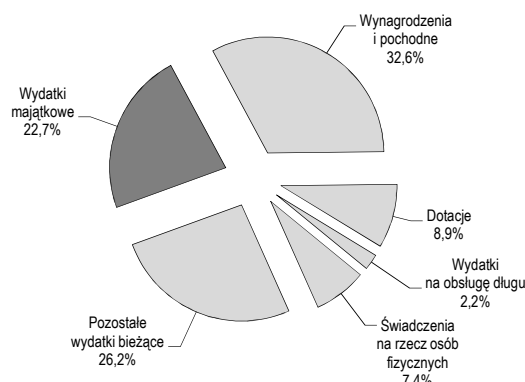
Strukturę wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2012 r. przedstawiono na rys. 8.

W strukturze wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2012 r.:

- wydatki na wynagrodzenia i pochodne stanowiły 32,6%, a ich udział w stosunku do 2011 r. wzrósł o 1,7 punktu proc.,
- wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 7,4% (identycznie jak w roku ubiegłym), a wykonane w formie dotacji bieżą-

cych stanowiły 8,9% wydatków, co wskazuje na wzrost ich udziału w stosunku do 2011 r. o 0,6 punktu proc.,

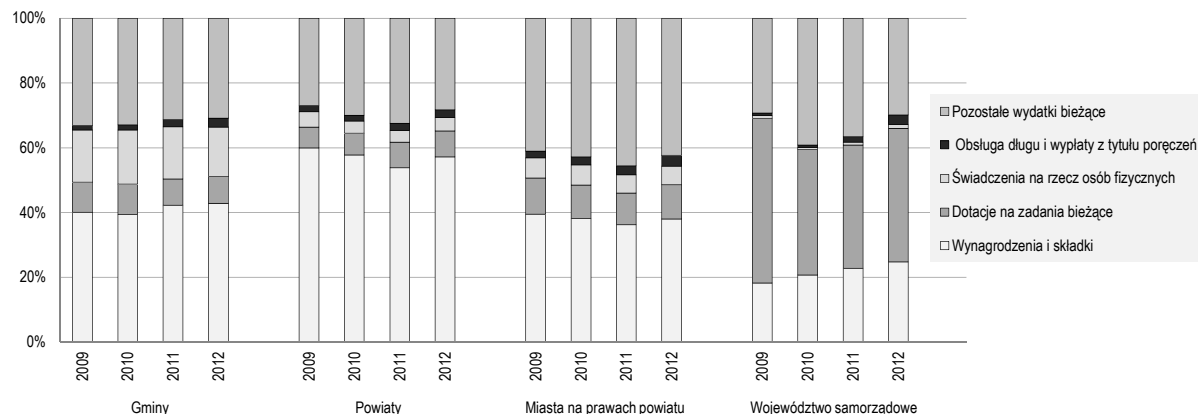
- udział wydatków na obsługę długu wzrósł do 2,2% (w 2011 r. stanowił 1,8% wydatków),
- pozostałe wydatki bieżące stanowiły 26,2% (w 2011 r. stanowiły 27,4%),
- wydatki majątkowe stanowiły 22,7% (w 2011 r. stanowiły 24,2% wydatków).

Rys. 8. Struktura wydatków ogółem dolnośląskich JST w 2012 r. (w podziale na wydatki majątkowe i grupy wydatków bieżących)

Wyniki analiz wskazują, że wraz ze spadkiem udziału wydatków majątkowych nastąpiła zmiana w strukturze wydatków bieżących, wśród których widoczny jest wzrost wydatków na wynagrodzenia i pochodne, co łączy się z podwyższeniem w 2012 r. składki rentowej, oraz wzrost wydatków na obsługę długu. Taki charakter zmian w strukturze wydatków bieżących w 2012 r. dotyczył jednostek wszystkich szczebli.

Zmiany w strukturze wydatków bieżących dolnośląskich JST w latach 2009–2012 przedstawiono na rys. 9.

Rys. 9. Struktura wydatków bieżących dolnośląskich JST w latach 2009–2012

Wśród wykonanych w 2012 r. wydatków bieżących — łącznie na kwotę 11,3 mld zł — wydatki na wynagrodzenia i pochodne stanowiły 42,2%, wydatki w formie dotacji 11,5%, wydatki na świadczenia

na rzecz osób fizycznych 9,6%, wydatki na obsługę długu 2,9%, a pozostałe wydatki bieżące 33,8%. Strukturę tych wydatków w budżetach jednostek poszczególnych szczebli przedstawia tab. 8.

Tabela 8. Struktura wydatków bieżących dolnośląskich JST w 2012 r. według grup wydatków

Wyszczególnienie	Wydatki bieżące [tys. zł]	Struktura wydatków bieżących według grup [%]				
		wynagrodzenia i pochodne	dotacje	świadczenia na rzecz osób fizycznych	obsługa długu	pozostałe
JST ogółem	11 362 602	42,2	11,5	9,6	2,9	33,8
Gminy, z tego:	5 310 343	42,9	8,2	15,3	2,8	30,8
– miejskie	2 005 252	41,4	9,0	14,2	3,0	32,4
– wiejskie	1 405 590	44,1	7,9	16,0	2,2	29,7
– miejsko-wiejskie	1 899 501	43,6	7,7	15,9	3,0	29,9
Powiaty	1 731 896	57,2	8,0	4,2	2,4	28,2
Miasta na prawach powiatu	3 434 646	38,0	10,5	5,8	3,3	42,3
Województwo samorządowe	885 717	24,7	41,2	1,2	3,0	29,8

Struktura wydatków bieżących jednostek poszczególnych szczebli charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem:

- udział wynagrodzeń i pochodnych zawierał się w przedziale od 24,7% (województwo samorządowe) do 57,2% (powiaty), w budżetach gmin wynosił 42,9%,
- udział dotacji kształtował się w przedziale od 7,7% w gminach miejsko-wiejskich do 41,2% w województwie samorządowym,
- udział wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych ukształtował się pomiędzy 1,2% (województwo samorządowe) a 16% (gminy wiejskie),
- udział wydatków na obsługę długu zawierał się w przedziale od 2,2% (gminy wiejskie) do 3,3% (miasta na prawach powiatu), w gminach wynosił 2,8% (w 4 gminach nie wystąpiły wydatki na obsługę długu),
- udział pozostałych wydatków bieżących kształtował się od 28,2% (powiaty) do 42,3% (miasta na prawach powiatu).

Zmiany struktury wydatków bieżących dolnośląskich JST wskazują, że w stosunku do 2011 r. udział wydatków na wynagrodzenia i pochodne wzrósł

w jednostkach wszystkich szczebli — najwyższy wzrost (o 3,3 punktu proc.) dotyczył wydatków powiatów, najniższy (0,6 punktu proc.) wydatków gmin. W strukturze wydatków bieżących jednostek wszystkich szczebli odnotowano wzrost udziału wydatków na obsługę długu (o 0,5 punktu proc.) — najwyższy w budżecie województwa (1,3 punktu proc.), najniższy w budżetach powiatów (0,3 punktu proc.).

Odniesienie do struktury wydatków bieżących gmin w kraju wskazuje, że dolnośląskie gminy przeznaczyły w roku 2012 mniej środków na świadczenia na rzecz osób fizycznych, a zauważalnie więcej na wynagrodzenia i pochodne, dotacje, obsługę długu oraz pozostałe wydatki bieżące.

Kierunki wydatkowania środków z budżetów dolnośląskich JST w 2012 r. według działów klasyfikacji budżetowej przedstawia tab. 9.

Z budżetów dolnośląskich JST w 2012 r., tak jak w latach poprzednich, najwięcej środków przeznaczono na finansowanie zadań oświaty i wychowania, transportu i łączności, pomocy społecznej oraz administracji. Łącznie na finansowanie tych zadań wydatkowano ponad 9,4 mld zł (o 29,3 mln zł więcej niż w 2011 r.), co stanowiło prawie 64% wydatków ogółem.

Tabela 9. Struktura wydatków ogółem według działów (w %)

Wyszczególnienie	Udział wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań							
	oświaty i wychowania (dział 801)	transportu i łączności (dział 600)	pomocy społecznej (dział 852)	administracji publicznej (dział 750)	gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (dział 900)	gospodarki mieszkaniowej (dział 700)	kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (dział 921)	pozostałych
JST ogółem	27,4	16,3	11,4	8,7	5,6	4,8	4,8	21,1
Gminy, z tego:	32,0	8,8	14,7	10,7	9,2	5,7	5,3	13,7
– miejskie	30,0	10,9	15,4	9,5	7,9	8,8	5,7	11,8
– wiejskie	34,1	8,1	13,4	12,2	9,2	2,6	5,5	14,9
– miejsko-wiejskie	32,4	7,1	15,0	10,7	10,5	4,9	4,8	14,8
Powiaty	31,6	11,0	16,1	10,6	0,4	0,7	0,2	29,3
Miasta na prawach powiatu	25,5	20,9	8,5	6,0	4,5	7,0	5,6	22,1
Województwo samorządowe	9,3	39,6	0,8	6,2	0,1	0,2	5,7	38,0

Na finansowanie zadań oświaty przeznaczono ponad 4 mld zł (27,4% wydatków), zadań transportu i łączności — 2,4 mld zł (16,3% wydatków), zadań pomocy społecznej — 1,6 mld zł (11,4% wydatków), a na finansowanie zadań administracji — 1,3 mld zł (8,7% wydatków). Znaczące kierunki wydatkowania, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiła w 2012 r. realizacja zadań gospodarki komunalnej i ochrony środowiska — 816 mln zł (5,6%), gospodarki mieszkaniowej — 705,8 mln zł (4,8%) oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego — 700,3 mln zł (4,8%).

Wyniki porównań wskazują, że w 2012 r. na poziomie niższym niż w roku poprzednim finansowano zadania transportu i łączności oraz zadania gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, na które przeznaczono, odpowiednio, o 12,5% i o 8,2% mniej środków niż w 2011 roku. W pozostałych przypadkach wystąpiła tendencja zwykła.

Wydatki na zadania oświaty i wychowania stanowiły 32% (w 2011 r. 30,5%) wydatków gmin i 31,6% (w 2011 r. 28,4%) wydatków powiatów. Największy udział wydatków na finansowanie zadań oświaty odnotowano w gminie Grębocice (55,5%), a najniższy w gminie Karpacz (17,5%). W budżetach powiatów udział wydatków na oświatę kształtował się w przedziale od 10,6% (powiat legnicki) do 51,2% (powiat głogowski), a w budżetach miast na prawach powiatu od 23,4% (Wrocław) do 39,5% wydatków (Legnica).

Finansowanie zadań transportu i łączności stanowiło 39,6% wydatków województwa samorządowego, 20,9% wydatków miast na prawach powiatu, 11% wydatków powiatów i 8,8% wydatków gmin. Wyniki analiz porównawczych wskazują na spadek udziału finansowania tych zadań (o 2,3 punktu proc.).

Najwyższe wydatki na finansowanie zadań transportu i łączności odnotowano w budżecie Wrocławia (839 mln zł) i w budżecie województwa (668,4 mln zł). Wydatki tych dwóch samorządów określiły łącznie ponad 63% kwoty wydatków dolnośląskich JST na finansowanie zadań transportu i łączności w roku 2012.

Wydatki na finansowanie zadań pomocy społecznej (łącznie o 61,9 mln zł wyższe niż w 2011 r.) stanowiły znaczącą pozycję w wydatkach gmin (14,7%) i powiatów (16,1%). Ich udział w wydatkach gmin kształtował się w przedziale od 5,2% (Kobierzyce) do 32,8% (Olszyna), a w wydatkach powiatów od 6,3% (bolesławiecki) do 44,4% (legnicki).

Na finansowanie zadań administracji publicznej samorządy wydały łącznie o 42 mln zł więcej niż w roku poprzednim. Udział tych wydatków wzrósł z 8,5% w 2011 r. do 8,7% w 2012 r., w tym w budżetach powiatów z 9,3% do 10,6% wydatków. Najwięcej środków na administrację przeznaczył powiat polkowicki (31%), a najmniej powiat kłodzki (6,7%).

Tabela 10. Struktura wydatków majątkowych według działów (w %)

Wyszczególnienie	Udział wydatków majątkowych według działów							
	transport i łączność (600)	gospodarka komunalna i ochrona środowiska (900)	oświata i wychowanie (801)	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (921)	ochrona zdrowia (851)	gospodarka mieszkaniowa (700)	rolnictwo (010)	pozostałych
JST ogółem	37,7	10,5	8,9	7,4	7,0	5,9	5,6	17,1
Gminy, z tego:	26,4	24,0	8,8	9,5	0,6	7,8	6,3	16,7
– miejskie	30,3	20,2	5,3	13,4	0,4	11,6	0,0	18,7
– wiejskie	24,0	21,9	13,5	8,6	0,8	3,4	13,1	14,7
– miejsko-wiejskie	24,9	29,3	7,9	6,7	0,5	8,1	6,0	16,6
Powiaty	41,2	3,2	22,8	0,2	5,8	3,2	0,1	23,5
Miasta na prawach powiatu	47,1	3,2	8,3	10,2	0,4	8,5	0,0	22,3
Województwo samorządowe	42,5	0,1	6,5	2,1	26,1	0,2	13,0	9,5

Konstytucyjnie gwarantowana samodzielność JST w prowadzeniu gospodarki finansowej wyraża się szczególnie swobodą w podejmowaniu decyzji dotyczących określenia zakresu zadań inwestycyjnych finansowanych z ich budżetów.

Strukturę wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2012 r., określoną udziałem procentowym wydatków przeznaczonych na rozwój infrastruktury określonych dziedzin (działów klasyfikacji budżetowej) w łącznej kwocie wydatków majątkowych przedstawia tab. 10.

Wydatki majątkowe dolnośląskich JST w 2012 r. wyniosły łącznie 3 mld 332,6 mln zł, w tym wydatki na rozwój infrastruktury transportu wyniosły 1 mld 255,9 mln zł i stanowiły 37,7%. Ich udział w strukturze wydatków majątkowych:

- powiatów — obniżył się z 69,5% do 41,2% i kształtował się w przedziale od 0% (górowski) do 88,5% (wrocławski),
- miast na prawach powiatu — obniżył się z 54,8% do 47,1% i kształtował się w przedziale od 31,6% (Jelenia Góra) do 49,7% (Wrocław),

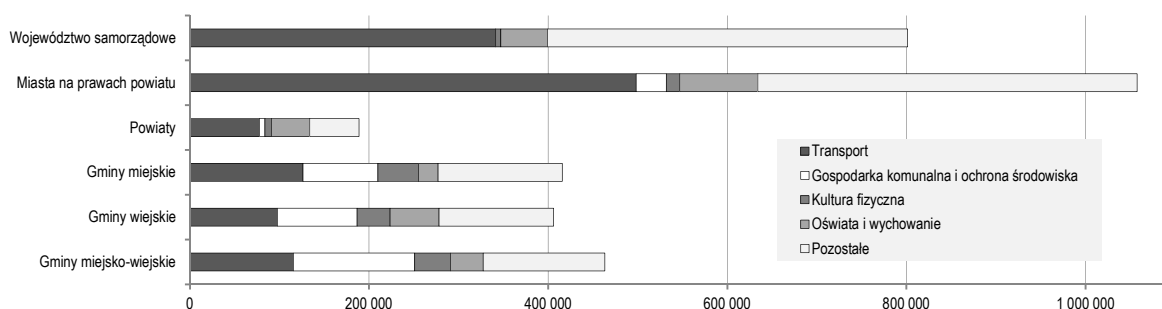
- województwa samorządowego — uległ obniżeniu z 60,4% do 42,5% ,
- gmin — uległ obniżeniu z 26,9% do 26,4% i kształtował się w przedziale od 0% (m.in. Chojnów m., Jawor, Jemielno, Szczawno-Zdrój, Ziębice) do 88,7% (Olszyna).

Na finansowanie rozwoju infrastruktury komunalnej i ochrony środowiska (wydatki w dziale 900) wydatkowano łącznie 348,8 mln zł, co stanowiło 10,5% (w 2011 r. 12%) wydatków majątkowych. Nieznaczne podwyższenie udziału tych wydatków

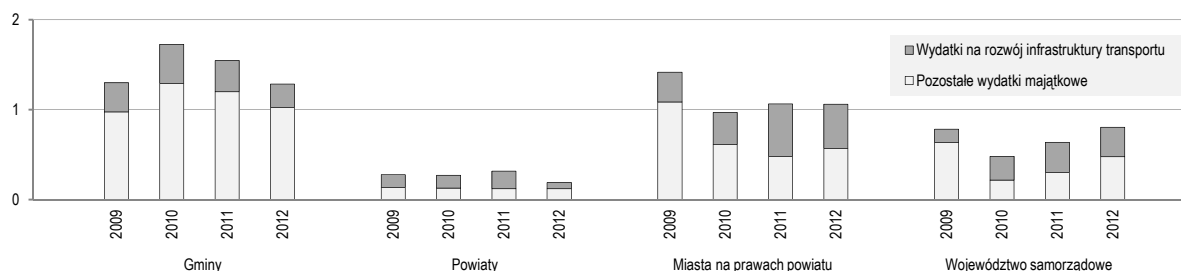
(z 23,9% w 2011 r. do 24% w 2012 r.) wystąpiło w budżetach gmin miejskich oraz miejsko-wiejskich.

W 2012 r. wystąpił wzrost udziału wydatków na rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej oraz mieszkaniowej (wydatki majątkowe w działach: 801, 921 i 700) — odpowiednio o 2,9, 2,4 i 1,4 punktu proc.

Udział samorządów poszczególnych szczebli w określeniu wartości wydatków na rozwój infrastruktury w regionie Dolny Śląsk w 2012 r., w tym infrastruktury transportu, przedstawia rys. 10.

Rys. 10. Poziom i struktura wydatków majątkowych dolnośląskich JST w 2012 r. (w tys. zł)

Rys. 11. Wydatki majątkowe dolnośląskich JST w latach 2009–2012, w tym na rozwój infrastruktury transportu (w mld zł)

Analiza zmian poziomu samorządowych wydatków na rozwój infrastruktury transportu w latach 2009–2012 wskazuje na spadek poziomu wydatków na te zadania w każdym typie JST.

Zmiany poziomu wydatków majątkowych dolnośląskich JST, w tym wydatków na rozwój infrastruktury transportu w latach 2009–2012 przedstawiono na rys. 11.

8. Poziom wydatków na 1 mieszkańca

Wydatki budżetowe dolnośląskich samorządów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły w 2012 r. średnio 5041 zł, z czego 3898 zł stanowiły wydatki bieżące, a 1143 zł wydatki majątkowe. W porównaniu do wydatków z roku poprzedniego, w zakresie wydatków bieżących było to o 78 zł (o 2%) więcej, natomiast w zakresie wydatków majątkowych o 76 zł (o 6,2%) mniej.

Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (5497 zł) zrealizowały miasta na prawach powiatu, które wydały o 70 zł więcej niż w 2011

roku. Wysoki wzrost wydatków na 1 mieszkańca (o 59 zł) odnotowało też województwo samorządowe. Zmiany poziomu wydatków z budżetów gmin były niejednorodne — gminy miejskie wydały o 19 zł więcej, wiejskie o 15 zł więcej, natomiast miejsko-wiejskie o 78 zł mniej. Spadek poziomu wydatków na 1 mieszkańca odnotowano też w powiatach — łącznie wydały one o 91 zł mniej niż w 2011 roku.

Poziom wydatków dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2011 i 2012 w podziale na bieżące i majątkowe przedstawia tab. 11.

Tabela 11. Wydatki na 1 mieszkańca (w zł)

Wyszczególnienie	2011			2012		
	ogółem	z tego:		ogółem	z tego:	
		bieżące	majątkowe		bieżące	majątkowe
JST ogółem	5 039	3 820	1 219	5 041	3 898	1 143
Gminy, z tego:	3 159	2 424	735	3 143	2 531	612
– miejskie	2 960	2 351	609	2 979	2 467	511
– wiejskie	3 266	2 428	838	3 281	2 545	735
– miejsko-wiejskie	3 301	2 503	797	3 223	2 591	632
Powiaty	1 006	855	150	915	825	90
Miasta na prawach powiatu	5 427	4 129	1 298	5 497	4 203	1 294
Województwo samorządowe	520	302	218	579	304	275

Według liczby mieszkańców na dzień 30 czerwca.

Rozpiętość przedziałów pomiędzy najniższymi a najwyższymi wydatkami *per capita* w regionie ukształtowała się w następujących granicach:

- 1) gminy: od 2035 zł do 8401 zł, z tego:
 - miejskie: od 2038 zł (Pieszycy) do 6270 zł (Karpacz),
 - wiejskie: od 2379 zł (Jordanów Śląski) do 7180 zł (Grębocice),
 - miejsko-wiejskie: od 2035 zł (Szczytna) do 8401 zł (Polkowice);
- 2) powiaty: od 653 zł (średzki) do 1494 zł (milicki);
- 3) miasta na prawach powiatu: od 3916 zł (Legnica) do 5849 zł (Wrocław).

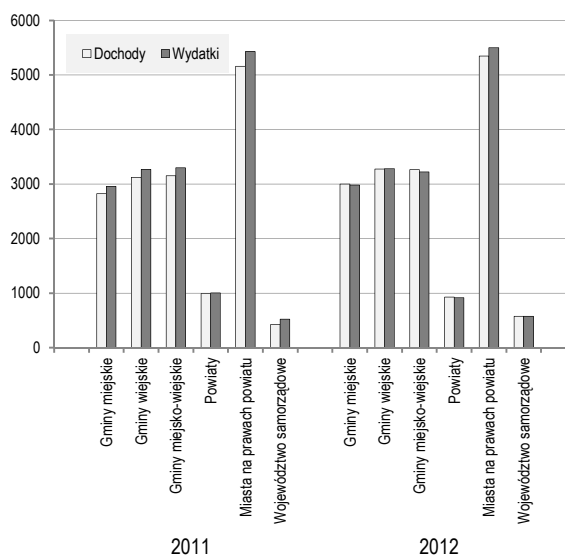
Analiza zmian wydatków majątkowych *per capita* w latach 2011 i 2012 jednostek poszczególnych szczebli wskazuje na spadek ich poziomu w samorządach lokalnych i wzrost w samorządzie regionalnym — wydatki majątkowe na 1 mieszkańca zmniejszyły się w budżetach gmin miejsko-wiejskich o 165 zł, gmin wiejskich o 103 zł, gmin miejskich o 98 zł, w budżetach powiatów o 60 zł, w budżetach miast na prawach powiatu o 4 zł, natomiast w budżecie województwa samorządowego wzrosły o 57 zł.

Różnice między najwyższymi i najniższymi wydatkami majątkowymi w przeliczeniu na 1 mieszkańca uległy w 2012 r. zmniejszeniu (z wyjątkiem miast na prawach powiatu), a rozpiętość ich zróżnicowania zawierała się w następujących przedziałach:

- 1) dla gmin: od 92 zł do 3313 zł, z tego:
 - miejskich: od 124 zł (Zawidów) do 2018 zł (Karpacz),
 - wiejskich: od 92 zł (Cieszków) do 3313 zł (Grębocice),
 - miejsko-wiejskich: od 66 zł (Wleń) do 2435 zł (Prusice);
- 2) dla powiatów: od 4 zł (górowski) do 285 zł (milicki);
- 3) dla miast na prawach powiatu: od 480 zł (Legnica) do 1430 zł (Wrocław).

Kolejny rok utrzymała się w regionie tendencja wyższego wzrostu dochodów niż wydatków, co oznaczało zmniejszenie różnicy pomiędzy poziomem wydatków i dochodów, w tym w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W roku 2012 wydatki budżetowe dolnośląskich JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe od zrealizowanych dochodów — o 26 zł (w 2011 r. były wyższe o 290 zł, a w 2010 r. wyższe o 433 zł). Wykonanie wydatków wyższych niż dochody wystąpiło w budżetach 80 jednostek (68 gmin, 9 powiatów, 2 miast na prawach powiatu i województwa samorządowego), co jednocześnie wskazuje liczbę zrealizowanych budżetów deficytowych.

Poziom dochodów i wydatków dolnośląskich JST przypadających na 1 mieszkańca przedstawia rys. 12.

Rys. 12. Poziom dochodów i wydatków przypadających na 1 mieszkańca w latach 2011 i 2012 (w zł)

Łączne wydatki samorządowych budżetów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju w 2012 r. wyniosły 4724 zł (w budżetach miast na prawach powiatu wyniosły 5035 zł, w budżetach gmin 3073 zł, w budżetach powiatów 880 zł, a w budżetach województw samorządowych 413 zł).

Wyniki porównań do średnich dla kraju wskazują, że także w 2012 r. wydatki dolnośląskich JST wszystkich szczebli w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe od średnich krajowych ustalonych dla samorządów poszczególnych szczebli. Ponadto — nawet przy znaczącym obniżeniu poziomu wydatków majątkowych samorządów lokalnych w regio-

nie — po raz kolejny wydatki majątkowe dolnośląskich gmin, miast na prawach powiatu i województwa samorządowego ukształtowały się powyżej średnich ustalonych dla kraju.

Poziom wydatków dolnośląskich gmin i miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2012 r. ukazuje kartogram na końcu opracowania.

9. Przychody i rozchody budżetów

Przychody budżetów JST województwa dolnośląskiego w roku 2012 wyniosły łącznie 1 mld 589,5 mln zł i były o 611,9 mln zł niższe od zrealizowanych w roku poprzednim. Przychody pochodzące z zaciągnięcia kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji (przychody zwrotne) wyniosły 1 mld 82,8 mln zł, co stanowiło 68,1% przychodów (w 2011 r. wyniosły 1 mld 606,8 mln zł i stanowiły 73% przychodów). Przychody pochodzące z nadwyżek z lat ubiegłych (nadwyżki budżetowej i wolnych środków) wyniosły łącznie 493,7 mln zł i określiły 31,1% przychodów budżetów w roku 2012 (w 2011 r. nadwyżki z lat ubiegłych wyniosły 581,9 mln zł i stanowiły 26,4% przychodów). Przychody z tytułu

splat pożyczek udzielonych, podobnie jak w roku poprzednim, miały charakter marginalny — wyniosły 13 mln zł i określiły 0,8% przychodów.

Przychody i rozchody budżetów jednostek poszczególnych szczebli przedstawia tab. 12.

Wyniki porównań wskazują, że przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz sprzedaży obligacji były w 2012 r. łącznie o 524 mln zł (o 32,6%) niższe od zrealizowanych w 2011 r., z tego kwota kredytów i pożyczek była niższa o 464,4 mln zł, a kwota obligacji niższa o 59,6 mln zł. Równocześnie rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji samorządowych były o 13,4 mln zł (o 1,6%) wyższe niż w roku poprzednim.

Tabela 12. Przychody i rozchody budżetów dolnośląskich JST w 2012 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Przychody			Rozchody		Przyrost przychodów zwrotnych
	ogółem	w tym		ogółem	w tym spłata i wykup	
		kredyty, pożyczki, obligacje	nadwyżki, w tym wolne środki			
JST ogółem	1 589 521	1 082 819	493 743	931 793	868 886	213 933
Gminy, w tym:	784 084	503 678	273 239	505 524	462 536	41 142
– miejskie	257 152	188 714	62 804	176 754	169 422	19 291
– miejsko-wiejskie	266 598	138 425	127 437	134 313	113 936	24 489
– wiejskie	260 333	176 539	82 998	194 457	179 178	-2 639
Powiaty	160 583	75 049	85 534	99 531	95 719	-20 670
Miasta na prawach powiatu	525 721	436 092	83 836	301 203	287 330	148 761
Województwo samorządowe	119 134	68 000	51 134	25 536	23 300	44 700

W roku 2012, tak jak w roku poprzednim, kwoty przychodów pochodzących z nowo zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji uległy zmniejszeniu, a kwoty rozchodów tytułem spłat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji wzrosły — co wskazuje na utrzymanie się tendencji spowolnienia wzrostu zadłużenia dolnośląskich JST.

O obniżeniu kwot przychodów zdecydowały zaaważalnie niższe kwoty zaciągniętych w 2012 r. kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji. Przychody zwrotne zasiliły budżety 145 jednostek, w tym:

- pochodzące z zaciągnięcia kredytów i pożyczek — łącznie w kwocie 777,5 mln zł (48,9% przychodów) — pozyskało i włączyło w finansowa-

nie budżetów 118 jednostek (102 gminy, 13 powiatów, 2 miasta na prawach powiatu i województwo samorządowe), w tym na finansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE zaciągnięto łącznie 118,1 mln zł kredytów i pożyczek, co stanowiło 15,2% zaciągniętych w tym roku budżetowym (w 2011 r. zaciągnięto 229,6 mln zł, co stanowiło 18,5% zaciągniętych);

- pochodzące ze sprzedaży obligacji — łącznie w kwocie 305,4 mln zł (19,2% przychodów) — włączyło w finansowanie 47 jednostek (40 gmin, 6 powiatów i 1 miasto na prawach powiatu), w tym na finansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE wyemitowano obligacje w wysokości 103,8 mln zł,

co stanowiło 34% wartości emisji w tym roku budżetowym (w 2011 r. 124,6 mln zł, co stanowiło 34,1% emisji).

Udział łącznej kwoty zaciągniętych przez dolnośląskie JST w 2012 r. kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji w łącznej kwocie ich dochodów i wydatków ukształtował się na poziomie 7,4%, co wskazuje na znaczące obniżenie w stosunku do roku poprzedniego (w 2011 r. stanowił 11,6% dochodów i 10,9% wydatków). W budżetach 20 JST wystąpiły zarówno przychody z kredytów i pożyczek, jak i z obligacji (w 2011 r. w 21 JST). Ponadto utrzymała się tendencja obniżania udziału kredytów i pożyczek w łącznej kwocie przychodów zwrotnych (z 77,3% w 2011 r. do 71,8% w 2012 r.) oraz wzrostu udziału obligacji (z 22,7% do 28,2% w 2012 r.).

Rozchody samorządowych budżetów w regionie Dolny Śląsk wyniosły w 2012 r. łącznie 931,8 mln zł, a ich wielkość określiły:

- spłaty kredytów i pożyczek — łącznie w kwocie 690,8 mln zł (74,1% rozchodów) — realizowane przez 185 jednostek, w tym spłaty kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów z udziałem środków UE wyniosły 97,8 mln zł, co stanowiło 14,2% spłat w tym roku budżetowym (w 2011 r. wyniosły 96 mln zł i stanowiły 13,4% spłat),
- wykup obligacji samorządowych — łącznie w kwocie 178,1 mln zł (19,1% rozchodów) — realizowany przez 60 jednostek, w tym wykup obligacji na finansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków UE w wysokości 35,3 mln zł stanowił 19,8% war-

tości wykupionych w tym roku budżetowym (w 2011 r. wyniósł 16,7 mln zł i stanowił 12,1% wartości wykupu),

- udzielone pożyczki w wysokości 22,2 mln zł (2,4% rozchodów), które wystąpiły w budżetach 18 jednostek (14 gmin, 2 miast na prawach powiatu, 1 powiatu i województwa samorządowego),
- inne cele — w wysokości 40,7 mln zł — które stanowiły 4,4% rozchodów i wystąpiły w budżetach 18 jednostek (w 2011 r. inne cele w wysokości 17,9 mln zł określiły 2% rozchodów).

Bilans zaciągniętych i spłaconych przez dolnośląskie JST w roku 2012 zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji wskazuje na łączny przyrost — o kwotę 213,9 mln zł. Niemniej już z porównań dotyczących jednostek poszczególnych typów wynika stopniowa redukcja zobowiązań powiatów (o 20,7 mln zł) i gmin miejsko-wiejskich (o 2,6 mln zł). To oznacza, że w tych kategoriach JST dokonano w 2012 r. spłat w kwotach wyższych od kwot nowo zaciągniętych, a więc obniżono zadłużenie z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji.

Analiza zmian struktury przychodów z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji przeznaczonych na finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE, w stosunku do 2011 r., wskazuje na obniżenie (o 16,7%) kwot przychodów z emisji obligacji oraz obniżenie (o 48,5%) kwot przychodów z kredytów i pożyczek. Z kolei zmiany w strukturze rozchodów wskazują na wzrost spłat kredytów i pożyczek (o 1,9%) oraz wykupu obligacji (o 112,3%) przeznaczonych na finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE.

10. Dług publiczny

Łączna kwota zobowiązań 191 dolnośląskich JST wyniosła na koniec 2012 r. 6 mld 544,6 mln zł i była o 163,5 mln zł wyższa od łącznej kwoty ich długu na koniec 2011 roku.

Wskaźnik zadłużenia, obliczany relacją kwoty długu do wykonanych dochodów, wyniósł 44,8% i w stosunku do 2011 r. obniżył się o 1,3 punktu proc. (w skali kraju wskaźnik ten wyniósł 38,2% i wzrósł o 0,1 punktu proc.).

W roku 2012 wzrost zadłużenia dotyczył 79 JST (w 2011 r. — 139) łącznie na kwotę 377,2 mln zł. Obniżenie zadłużenia odnotowało 114 JST łącznie na kwotę 213,7 mln zł, w tym dwie całkowicie zredukowały zadłużenie. Liczba jednostek nieobciążonych długiem wzrosła do 5 (Bolesławiec w., Kamie-

nec Ząbkowicki, Rudna, Szczawno-Zdrój i Warta Bolesławiecka).

Analiza zmian poziomu długu dolnośląskich JST w ostatnich latach wykazuje spadek tempa wzrostu zadłużenia: z 52,2% (w 2009 r.) i 25,4% (w 2010 r.) do 19% (w 2011 r.) i 2,6% (w 2012 r.).

Na poziom zadłużenia wykazany w sprawozdaniach Rb-Z na koniec 2012 r. oddziaływało także zaliczenie do kredytów i pożyczek zobowiązań wynikających z zawartych umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż rok (§ 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji tytułów dłużnych).

Zmiany poziomu zadłużenia i jego relacji do dochodów w latach 2011 i 2012 przedstawia tab. 13.

Tabela 13. Dług publiczny i jego relacja do dochodów

Wyszczególnienie	2011				2012			
	dochody	dług publiczny	relacja do dochodów		dochody	dług publiczny	relacja do dochodów	
			bez wyłączeń	po wyłączeniach			bez wyłączeń	po wyłączeniach
	[tys. zł]		[%]		[tys. zł]		[%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
JST ogółem	13 856 716	6 381 113	46,1	42,1	14 620 742	6 544 634	44,8	41,0
Gminy, z tego:	6 326 347	2 589 514	40,9	36,6	6 634 837	2 621 348	39,5	35,9
– miejskie	2 306 492	1 058 132	45,9	41,0	2 435 532	1 089 816	44,7	39,4
– wiejskie	1 711 373	581 480	34,0	29,9	1 807 294	597 937	33,1	30,5
– miejsko-wiejskie	2 308 482	949 903	41,1	37,2	2 392 011	933 595	39,0	36,4
Powiaty	2 079 721	713 342	34,3	33,8	1 944 520	692 829	35,6	35,3
Miasta na prawach powiatu	4 216 505	2 546 006	60,4	54,0	4 367 184	2 653 507	60,8	53,9
Województwo samorządowe	1 234 143	532 250	43,1	43,1	1 674 202	576 950	34,5	34,5

W 2012 r. nadal obowiązywało ograniczenie z art. 170 ustawy o finansach publicznych z 2005 r., oparte na nieprzekraczalności relacji 60% łącznej kwoty długu na koniec roku budżetowego do wykonanych dochodów (z uprawnieniem do zastosowania wyłączeń ustawowych). Wyłączenia z ograniczeń dotyczą emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami pochodzącymi z budżetu UE. Relacja łącznej kwoty długu (wskaźnik zadłużenia) dolnośląskich JST po uwzględnieniu tych wyłączeń wyniosła 41% wykonanych dochodów i w stosunku do roku poprzedniego uległa obniżeniu (o ponad 1 punkt proc.).

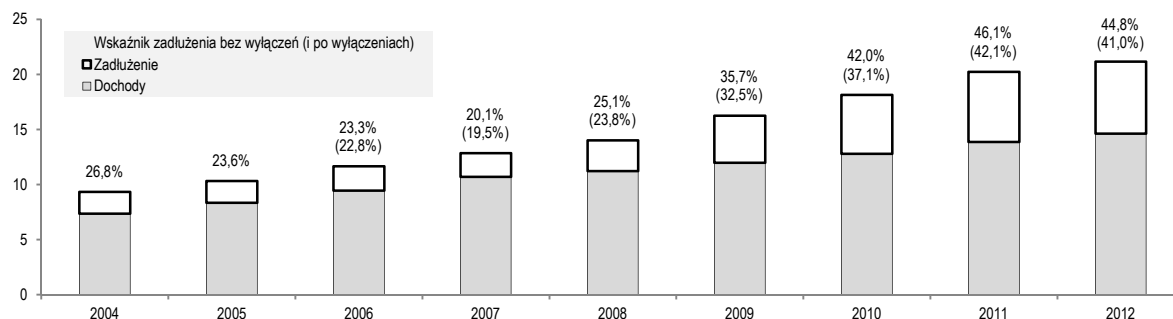
Poziom dochodów i zadłużenia wraz ze wskaźnikiem zadłużenia dolnośląskich JST w latach 2004–2012 przedstawia rys. 13.

Najwyższa relacja łącznej kwoty długu do wykonanych dochodów wystąpiła w miastach na prawach powiatu — 60,8% (53,9% przy uwzględnieniu ustawowych wyłączeń). Wskaźnik zadłużenia powiatów wyniósł 35,6% (35,3% po uwzględnieniu wyłączeń), z czego najwyższy odnotowano w powiecie lubińskim (61%), najniższy w powiecie dzierzoniowskim (11%). Wskaźnik zadłużenia gmin

wyniósł 39,5% (35,9% po uwzględnieniu wyłączeń). Najwyższy wskaźnik zadłużenia (po uwzględnieniu wyłączeń ustawowych) i jednocześnie przekroczenie ustawowej granicy dotyczyło gmin: Krośnice (89%), Szczytna (80,2%), Przemków (66,5%) i Karpacz (66,3%).

Łączną kwotę długu dolnośląskich JST na koniec 2012 r. (6 mld 544,6 mln zł) określiły:

- zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych papierów wartościowych (obligacji) oraz zobowiązania zaliczane do kategorii kredytów w łącznej wysokości 6,5 mld zł, z tego zaciągnięte przez 3 miasta na prawach powiatu (2,6 mld zł) określiły 40,7% zobowiązań samorządowych w regionie z tych tytułów, zaciągnięte przez 161 gmin (2,6 mld zł) — 39,8% zobowiązań, zaciągnięte przez 26 powiatów (692,8 mln zł) — 10,6% zobowiązań, a zaciągnięte przez województwo samorządowe (577 mln zł) — 8,9% zobowiązań,
- zobowiązania wymagalne, łącznie na kwotę 32,2 mln zł, które wystąpiły w 68 gminach (27,7 mln zł), 2 miastach na prawach powiatu (4,5 mln zł) i 4 powiatach (16,8 tys. zł).

Rys. 13. Kształtowanie się relacji poziomu zadłużenia i poziomu dochodów (w mld zł) wraz ze wskaźnikiem zadłużenia (% dochodów) dolnośląskich JST w latach 2004–2012

Łączna kwota dokonanych przez dolnośląskie JST w 2012 r. spłat rat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji wraz z wydatkami na obsługę długu (odsetki, prowizje, dyskonto i wypłaty z tytułu

udzielonych poręczeń) wyniosła 1 mld 198,4 mln zł i była o 77,1 mln zł wyższa od analogicznej dla 2011 r., w tym kwota spłat była wyższa o 13,4 mln zł, a wydatków na obsługę długu — o 63,7 mln zł.

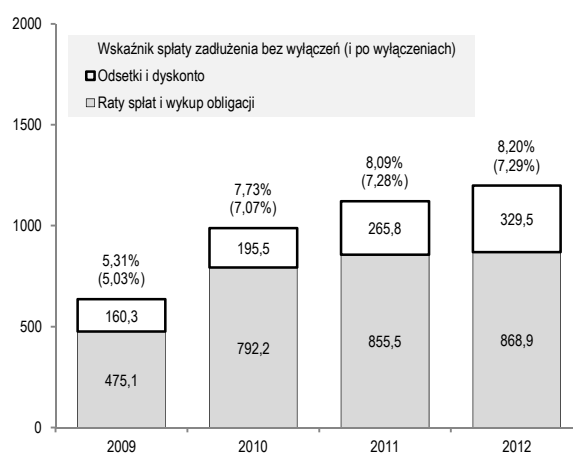
Zmiany poziomu łącznej kwoty spłat i wykupu oraz wydatków na obsługę długu dolnośląskich JST w latach 2009–2012 przedstawia rys. 14.

Obowiązującą granicę relacji łącznej kwoty spłat i obsługi długu do dochodów (15% planowanych dochodów) wyznacza utrzymany w mocy art. 169 ustawy o finansach publicznych z 2005 roku. Wskaźnik obsługi długu dolnośląskich JST wyniósł w 2012 r. 8% planowanych dochodów (7,1% przy uwzględnieniu wyłączeń) i 8,2% wykonanych dochodów (7,3% przy uwzględnieniu wyłączeń).

Wykonanie budżetów przez dolnośląskie JST w roku 2012 w stosunku do wykonania w 2011 r. wyraziło się m.in.:

- wzrostem dochodów (o 5,51%) i niewielkim wzrostem wydatków (o 0,02%),
- obniżeniem łącznej kwoty deficytu (o 488,9 mln zł) w stosunku do planowanej wielkości,
- zauważalnym spowolnieniem tempa wzrostu zadłużenia (do 2,6%) oraz spadkiem liczby JST wykazujących wzrost zadłużenia (o 60),
- wzrostem kwot spłaconych zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji (o 13,4 mln zł) oraz obniżeniem kwot zobowiązań wymagalnych (o 21,3 mln zł),

- wzrostem kwoty nadwyżki operacyjnej (o 550 mln zł) oraz wzrostem liczby JST, które ją uzyskały (o 17).

Rys. 14. Spłaty i wydatki na obsługę długu dolnośląskich JST w latach 2009–2012 (w mln zł)

Wyniki realizacji budżetów dolnośląskich JST za rok 2012 należy ocenić pozytywnie, w tym w związku z zauważalnym (o 1,45 punktu proc.) podwyższeniem wskaźnika zdolności spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

11. Oddziaływanie wykonania budżetów za rok 2012 na kształtowanie się relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie z przepisami wprowadzającymi ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³, JST obecnie stosują następujące jednolite limity (ograniczenia) zaciągania zobowiązań:

- limit 15% dla relacji planowanych spłat kredytów, pożyczek i wykupu obligacji wraz z odsetkami i dyskontem w danym roku budżetowym do dochodów budżetowych (art. 169 ustawy o finansach publicznych z 2005 r.);
- limit 60% dla relacji łącznej kwoty długu do dochodów budżetowych (art. 170 ustawy o finansach publicznych z 2005 r.).

Ograniczenia te, poczynając od uchwał budżetowych na rok 2014, zostaną zastąpione nowym wskaźnikiem, obliczanym oddzielnie dla każdej JST, określanym jako indywidualny wskaźnik zadłużenia (IWZ)⁴. Ma on stanowić nieprzekraczalny limit dla

wskaźnika spłat. Wskaźnik spłat obliczany jest jako relacja łącznej kwoty spłat rat kredytów i pożyczek oraz wykupu obligacji samorządowych wraz z należnymi odsetkami i wypłatami z tytułu poręczeń (pomniejszonej o wyłączenia ustawowe) do dochodów ogółem. IWZ natomiast jest średnią arytmetyczną obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji wyniku operacyjnego powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku w stosunku do dochodów ogółem. Według ustawy, do obliczania tego wskaźnika przyjmuje się dla roku poprzedzającego rok budżetowy planowane wartości wykazane w sprawozdaniu za trzy kwartały, natomiast dla poprzednich dwóch lat — wartości wykonane na koniec roku. Zgodnie z zaleceniem MF, po zamknięciu roku budżetowego i sporządzeniu sprawozdań za IV kwartał do obliczenia nowego wskaźnika należy ujmować wielkości wykonane, a nie planowane na III kwartał⁵.

Wprowadzenie IWZ ma na celu wyznaczenie dla każdej JST bezpiecznego poziomu zadłużania się.

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. — Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.).

⁴ Wskaźnik obliczany na podstawie art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

⁵ Pismo Ministerstwa Finansów z dnia 23 lipca 2012 r. znak ST8/4834/10/05/WWR/12/787.

Analiza poziomu IWZ dolnośląskich JST przeprowadzona na podstawie sprawozdań budżetowych za lata 2008–2012 pozwala zauważyć, że IWZ (liczony dla trzech kolejnych lat) zawiera się w przedziałach w dużej rozpiętości wielkości procentowych i kształtuje się:

- od –4,92% (powiat lubiński) do 42,13% (Kobierzyce), według obliczeń dla lat 2008–2010,
- od –3,88% (powiat lubański) do 37,38% (Kobierzyce), według obliczeń dla lat 2009–2011,
- od –2,3% (Głuszyca) do 36,13% (Kobierzyce), według obliczeń dla lat 2010–2012.

W jednostkach samorządu, w których wykonane dochody bieżące powiększone o dochody ze sprzedaży majątku są niższe niż wydatki bieżące, występuje ujemna wartość IWZ. Z obliczeń wynika, że w dolnośląskich JST wystąpiła ujemna wartość IWZ, w tym dla lat:

- 2008–2010 w 9 JST (7 powiatach i 2 gminach),
- 2009–2011 w 17 JST (5 powiatach i 12 gminach),
- 2010–2012 w 9 JST (2 powiatach i 7 gminach).

Zachowanie zasady określonej w art. 243 ustawy o finansach publicznych, poczynając od uchwał budżetowych na rok 2014, wymaga uzyskania IWZ na poziomie nie niższym niż wynikający z relacji łącznej kwoty spłat.

Analiza porównawcza obowiązujących i przyszłych limitów obsługi długu pozwala zauważyć, że uśrednione dla samorządów poszczególnych szczebli wartości IWZ obliczonego dla lat 2008–2012 kształtują się poniżej obowiązującej granicy (15% planowanych dochodów). Najniższe wartości IWZ wystąpiły w powiatach i kształtowały się od 2,75% (dla lat 2008–2010) do 4,01% (dla lat 2010–2012). Najwyższe uśrednione wartości IWZ dotyczyły miast na prawach powiatu i w analogicznych latach kształtowały się od 12,19% do 12,11%. Wysoką zdolność spłaty zobowiązań (wysoki IWZ) uzyskały także gminy miejsko-wiejskie (odpowiednio w latach 13,86% i 11,64%) i województwo samorządowe (11,33% i 11,34%).

Uśrednione wartości IWZ obliczonego dla kolejnych trzech lat budżetowych (lata 2008–2012) przedstawia tab. 14.

Należy tu zauważyć, że uśrednione IWZ określają zarówno przypadki ujemnej wartości wskaźnika, jak i wskaźniki wysokiej zdolności spłaty zobowiązań.

Tabela 14. IWZ dolnośląskich JST obliczony na podstawie wykonania budżetów w latach 2008–2012 (w %)

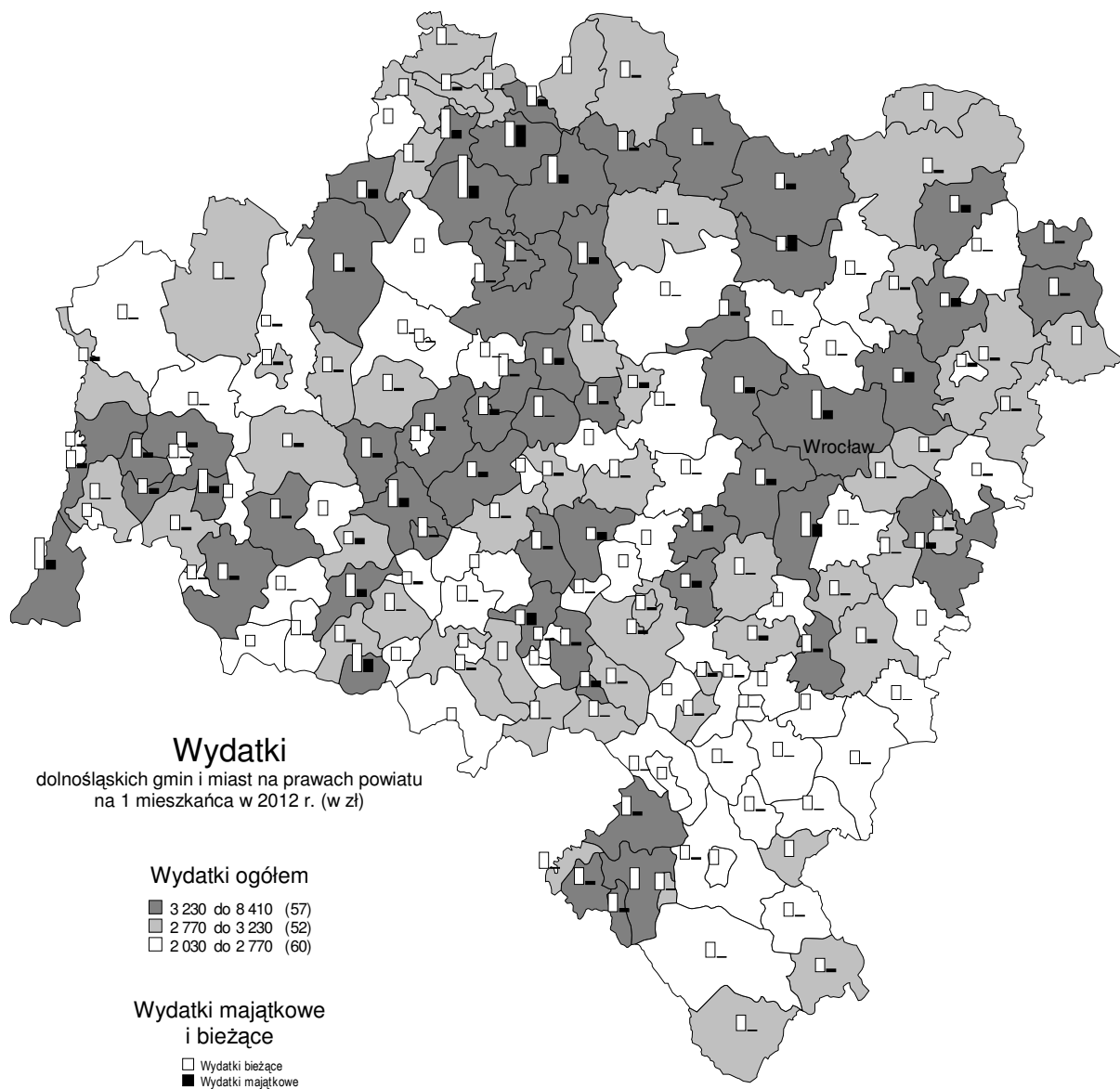
Wyszczególnienie	IWZ obliczony dla lat		
	2008–2010	2009–2011	2010–2012
JST ogółem	10,29	8,42	9,87
Gminy, w tym:	11,16	9,02	9,74
– miejskie	9,57	7,24	8,31
– miejsko-wiejskie	10,73	8,95	9,75
– wiejskie	13,86	11,49	11,64
Powiaty	2,75	2,35	4,01
Miasta na prawach powiatu	12,19	11,06	12,11
Województwo samorządowe	11,33	6,47	11,34

Analiza szczegółowa wartości IWZ obliczonego dla poszczególnych JST pozwala zauważyć, że wyższą (niż 15% dochodów) zdolność spłaty zobowiązań, obliczoną średnią arytmetyczną relacji nadwyżek operacyjnych do dochodów, z trzech lat:

- 2008–2010 — uzyskało 29 gmin (5 miejskich, 14 wiejskich, 10 miejsko-wiejskich) i 1 powiat,
- 2009–2011 — uzyskało 17 gmin (1 miejska, 11 wiejskich i 5 miejsko-wiejskich),
- 2010–2012 — uzyskało 16 gmin (2 miejskie, 10 wiejskich i 4 miejsko-wiejskie).

Wykonanie budżetów za rok 2012, w tym wielkość uzyskanych nadwyżek operacyjnych (łącznie w wysokości 1 mld 266 mln zł), znacząco podwyższyło (o 1,45 punktu proc.) zdolność spłaty zobowiązań przez dolnośląskie JST. Relacja wyniku operacyjnego powiększonego o dochody ze sprzedaży majątku w stosunku do dochodów ogółem dla jednego z trzech lat budżetowych (określana mianem wskaźnika jednorocznego) dla roku 2010 stanowiła wartość ujemną w 37 JST, dla roku 2011 — w 12 JST, a dla roku 2012 — już tylko w 4 (2 powiatach i 2 gminach). Wskaźnik jednoroczny z lat budżetowych 2011 i 2012 (po dodaniu wskaźnika wynikającego z planu na trzy kwartały 2013 r.) określi wartość IWZ na rok 2014.

Z wielkości przyjętych w wieloletnich prognozach finansowych i w uchwałach budżetowych na rok 2013 wynika możliwość dalszego podwyższenia wskaźnika zdolności spłaty zobowiązań. Niemniej wyniki analiz wskazują, że wymóg zachowania relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych stanowi duże wyzwanie dla dolnośląskich samorządów, szczególnie tych, których IWZ na rok 2013 kształtował się zauważalnie poniżej wartości procentowej wynikającej z relacji łącznej kwoty spłat zaciągniętych zobowiązań dłużnych i kosztów ich obsługi do dochodów.

Zestawienie 1

Wykonanie budżetów w JST województwa dolnośląskiego w 2012 r. (w zł)

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DLUG PUBLICZNY
JST województwa ogółem	14 620 741 862	8 327 717 492	14 695 196 863	3 332 594 856	1 266 064 409	-74 455 001	6 544 633 611
Województwo samorządowe	1 674 201 599	919 192 710	1 687 230 260	801 513 174	360 408 280	-13 028 661	576 950 000
Powiaty ziemskie	1 944 519 513	617 162 839	1 920 551 169	188 655 654	98 883 700	23 968 345	692 829 040
bolesławiecki	68 772 819	18 268 997	69 881 755	12 303 939	5 588 622	-1 108 936	18 363 162
dzierżoniowski	89 413 847	28 142 797	85 228 106	10 690 864	8 243 762	4 185 741	9 824 992
głogowski	103 100 732	37 943 063	100 880 188	10 910 831	8 408 161	2 220 544	17 908 005
górowski	41 137 272	8 019 137	41 416 621	157 026	-175 323	-279 349	18 827 940
jaworski	52 527 081	10 653 094	53 255 740	4 460 884	1 314 730	-728 658	19 657 788
jeleniogórski	72 721 235	19 355 699	69 738 589	1 847 173	2 911 823	2 982 646	18 888 250
kamiennogórski	43 584 188	9 310 220	43 014 994	320 862	768 040	569 193	7 651 684
kłodzki	171 244 787	42 377 241	166 783 890	12 788 924	4 388 047	4 460 897	61 815 470
legnicki	56 070 669	22 182 162	55 139 710	329 071	1 223 973	930 959	23 098 097
lubański	63 174 180	10 900 584	60 217 533	909 446	3 475 380	2 956 647	16 410 680
lubiński	83 900 490	48 513 745	79 428 057	14 553 789	9 510 661	4 472 433	51 200 000
lwówecki	56 455 867	11 104 852	54 937 948	3 462 100	3 143 633	1 517 918	11 440 416
milicki	53 454 401	18 027 830	56 107 530	10 708 293	216 325	-2 653 129	20 950 440
oleśnicki	92 807 685	27 333 834	92 952 131	6 793 387	3 610 615	-144 447	51 805 006
olawski	53 811 252	20 418 978	52 205 405	2 773 578	3 098 300	1 605 847	10 340 116
polkowicki	63 927 274	39 270 062	60 636 399	15 266 412	17 063 599	3 290 875	21 034 500
strzeliński	46 493 174	9 288 438	43 076 039	727 455	3 109 275	3 417 135	14 263 160
średzki	34 052 090	11 359 776	33 927 181	1 619 294	350 184	124 909	14 915 000
świdnicki	143 379 946	39 437 871	143 094 998	15 612 247	1 463 166	284 947	76 460 878
trzebnicki	64 742 010	22 956 617	64 330 544	3 009 637	1 209 776	411 467	26 544 244
wałbrzyski	136 323 913	37 419 710	133 097 728	7 394 394	5 331 739	3 226 185	34 683 362
wolowski	52 556 508	10 886 699	52 788 842	4 540 377	2 145 674	-232 334	23 770 040
wrocławski	91 273 113	48 758 268	94 986 416	23 906 641	6 616 712	-3 713 304	43 215 362
ząbkowicki	80 312 229	22 252 862	81 852 898	11 537 162	2 568 505	-1 540 669	40 769 761
zgorzelecki	89 136 429	34 745 156	89 099 393	9 708 050	3 529 959	37 036	13 937 069
złotoryjski	40 146 323	8 235 147	42 472 530	2 323 818	-231 636	-2 326 207	25 053 617
Miasta na prawach powiatu	4 367 184 177	2 963 126 005	4 492 160 165	1 057 514 063	190 979 203	-124 975 988	2 653 506 772
Jelenia Góra	372 676 348	191 595 445	397 021 771	104 251 024	23 200 383	-24 345 423	168 669 251
Legnica	402 636 355	209 586 511	402 169 897	50 245 974	19 146 740	466 458	204 161 314
Wrocław	3 591 871 474	2 561 944 049	3 692 968 497	903 017 065	148 632 080	-101 097 023	2 280 676 207
Gminy ogółem	6 634 836 572	3 828 235 938	6 595 255 268	1 284 911 966	615 793 226	39 581 304	2 621 347 798
Gminy miejskie	2 435 532 247	1 524 706 659	2 420 890 233	415 638 349	148 732 947	14 642 014	1 089 815 672
Bielawa	90 126 511	44 216 087	92 529 163	15 020 231	3 630 812	-2 402 652	43 815 160
Boguszków-Gorce	47 301 330	20 262 914	43 527 299	5 146 262	1 830 627	3 774 031	10 247 873
Bolesławiec	119 561 928	79 083 779	126 036 503	27 135 821	7 036 627	-6 474 575	62 034 088
Chojnów	36 693 566	16 796 633	36 482 115	5 465 401	2 637 340	211 450	5 681 704
Duszniki-Zdrój	18 370 353	11 610 199	18 059 426	3 512 361	5 046	310 927	8 071 987
Dzierżonów	101 473 950	58 603 204	105 685 235	25 003 891	5 548 134	-4 211 285	46 827 662
Głogów	231 290 132	171 033 739	222 358 569	46 050 338	40 641 745	8 931 563	70 445 460
Jawor	60 540 619	37 200 175	58 259 627	3 894 715	3 186 247	2 280 991	25 387 212
Jedlina-Zdrój	17 539 683	7 509 226	17 792 693	5 426 741	731 777	-253 011	11 200 556
Kamienna Góra	50 921 989	29 971 674	50 433 917	4 850 682	624 503	488 072	22 867 284
Karpacz	34 806 294	25 706 979	31 295 129	10 070 734	2 864 332	3 511 166	23 083 953
Kłodzko	84 503 032	54 769 754	74 436 341	5 367 985	-614 587	10 066 691	40 387 780
Kowary	29 332 231	14 360 355	28 442 144	3 260 141	1 541 188	890 087	10 859 270
Kudowa-Zdrój	31 316 078	17 133 104	30 672 729	4 026 798	-304 191	643 349	15 995 767
Lubań	58 130 050	35 079 500	58 131 139	8 414 091	1 252 531	-1 090	26 623 576
Lubin	290 386 119	197 178 706	271 629 976	32 686 565	34 690 500	18 756 143	101 236 664
Nowa Ruda	51 734 587	26 272 261	49 073 831	3 047 314	1 846 132	2 660 756	25 276 990
Oleśnica	100 268 380	62 599 610	103 141 649	27 340 827	12 068 211	-2 873 270	23 001 339
Olawa	87 341 753	59 762 114	90 066 200	19 981 764	8 139 484	-2 724 448	35 230 600
Piechowice	17 449 550	11 130 761	17 575 739	2 406 063	523 693	-126 189	5 918 509
Pieszycy	19 087 492	8 580 639	19 734 364	1 392 712	-186 853	-646 872	10 157 914
Piława Górna	14 312 440	7 211 792	15 697 867	2 060 457	155 862	-1 385 426	3 934 914
Polanica-Zdrój	23 247 184	15 530 532	20 812 222	2 522 050	1 723 897	2 434 962	9 875 941
Szczawno-Zdrój	20 447 810	15 449 467	21 100 352	1 382 733	-646 519	-652 542	0
Szklarska Poręba	29 553 859	21 547 376	31 075 452	7 917 882	-793 009	-1 521 593	12 824 283
Świdnica	156 474 098	100 119 226	155 482 377	24 861 616	8 065 313	991 721	81 241 218
Świebodzice	70 308 300	50 802 845	62 370 104	9 642 283	4 810 441	7 938 196	15 405 500
Świeradów-Zdrój	26 785 508	14 706 664	24 895 620	6 466 000	317 390	1 889 888	16 501 065
Wałbrzych	356 194 483	216 261 847	387 578 541	78 476 188	4 219 658	-31 384 058	241 862 295

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
Wojcieszów	13 910 034	5 690 833	13 562 884	1 938 120	560 370	347 150	5 166 457
Zawidów	10 745 741	4 989 109	10 015 017	539 411	498 303	730 724	4 804 850
Zgorzelec	92 132 445	56 612 178	89 301 002	16 306 792	1 870 555	2 831 443	46 647 937
Złotoryja	43 244 718	26 923 379	43 635 005	4 023 382	257 387	-390 286	27 199 868
Gminy wiejskie	1 807 293 760	961 113 022	1 811 666 232	406 075 907	225 008 839	-4 372 472	597 937 152
Bolesławiec	33 416 449	21 766 917	33 376 626	7 909 046	7 151 306	39 823	0
Borów	14 509 858	6 170 951	14 891 871	2 446 942	1 301 939	-382 013	3 905 345
Chojnów	24 218 426	12 236 022	24 443 100	3 407 613	1 805 674	-224 674	12 448 795
Cieplowody	9 769 760	4 667 866	8 433 623	682 099	901 004	1 336 137	1 997 507
Cieszków	13 386 812	4 083 552	13 364 347	431 331	359 390	22 465	6 935 600
Czarny Bór	17 804 879	10 418 625	15 205 328	1 186 633	1 237 921	2 599 551	52 034
Czernica	33 449 913	20 818 265	38 849 169	7 874 577	2 909 601	-3 399 255	12 332 964
Długolęka	88 359 149	59 936 006	98 151 845	41 911 886	23 063 379	-9 792 696	37 505 000
Dobromierz	18 636 077	8 302 033	18 419 131	3 364 795	363 791	216 947	7 919 235
Dobroszyce	23 242 501	8 131 495	23 271 947	9 217 568	2 869 379	-29 446	6 000 000
Domaniów	14 916 691	6 047 581	15 285 759	1 885 566	780 604	-369 068	6 750 265
Działdowa Kłoda	14 268 406	4 133 628	14 080 758	633 205	538 993	187 649	7 508 549
Dzierżoniów	25 026 391	11 851 271	24 508 111	4 457 052	1 021 620	518 280	9 563 946
Gaworzyce	11 646 233	4 276 823	10 461 843	852 918	1 176 273	1 184 390	2 341 120
Głogów	19 660 059	11 358 833	18 186 992	1 948 676	1 549 064	1 473 068	5 290 000
Grębocice	31 485 415	23 181 392	38 169 217	17 610 658	7 509 256	-6 683 803	552 000
Gromadka	18 168 347	10 249 851	20 136 461	4 403 709	433 637	-1 968 113	7 423 412
Janowice Wielkie	15 583 116	5 400 847	11 122 993	2 426 434	1 715 382	4 460 123	9 816 146
Jemielno	11 458 797	4 182 731	11 284 755	1 688 651	425 086	174 043	5 072 686
Jerzmanowa	26 861 110	20 916 845	25 875 676	5 947 702	6 142 927	985 434	4 956 097
Jeżów Sudecki	17 107 652	8 609 575	21 280 005	7 284 940	1 970 610	-4 172 354	12 369 301
Jordanów Śląski	8 128 829	3 579 706	7 480 988	463 877	934 785	647 842	3 223 164
Kamieniec Żąbkowicki	23 316 593	11 088 945	21 744 712	2 651 041	1 495 737	1 571 881	0
Kamienna Góra	27 565 098	13 081 358	27 024 307	4 816 767	1 628 152	540 792	4 735 136
Kłodzko	46 308 971	19 429 973	47 499 322	8 747 605	3 079 300	-1 190 351	28 437 362
Kobierzyce	105 336 862	87 921 977	100 486 536	35 224 613	38 544 851	4 850 325	6 138 997
Kondratowice	16 610 188	6 225 386	15 275 025	3 061 824	1 577 889	1 335 164	4 608 290
Kostomłoty	20 436 632	8 916 961	19 196 250	2 440 681	1 987 900	1 240 382	8 857 144
Kotła	13 378 570	5 792 963	13 108 730	1 352 844	753 719	269 840	3 643 978
Krośnice	28 289 214	11 695 228	31 787 618	10 146 796	1 006 525	-3 498 404	25 169 352
Krotoszyce	10 637 548	6 192 896	12 419 091	3 305 407	891 399	-1 781 543	3 556 933
Kunice	19 691 495	11 960 382	22 398 587	6 650 255	2 455 334	-2 707 091	8 550 000
Legnickie Pole	19 036 223	12 230 855	17 718 253	1 640 506	2 435 470	1 317 969	4 813 709
Lewin Kłodzki	7 772 002	3 061 386	6 667 616	1 363 883	373 381	1 104 386	3 635 825
Lubań	24 592 591	8 177 495	21 310 264	5 712 980	3 008 808	3 282 327	3 467 280
Lubin	48 237 486	37 856 675	48 345 980	6 998 381	4 802 940	-108 494	9 175 043
Łagiewniki	19 606 793	7 900 587	23 718 426	6 281 295	1 367 593	-4 111 632	7 218 108
Malczyce	14 734 793	6 189 424	17 970 400	5 847 308	1 911 560	-3 235 608	5 921 298
Marcinowice	21 014 351	8 721 528	22 022 286	7 550 987	1 883 861	-1 007 935	8 915 000
Marciszów	14 229 563	6 377 679	12 991 651	1 430 576	191 712	1 237 912	6 136 225
Męcinka	18 066 707	7 627 659	16 748 263	4 628 865	3 803 267	1 318 444	7 349 200
Mietków	13 269 378	8 620 826	14 741 168	3 849 788	1 508 950	-1 471 790	2 530 500
Miękinia	43 080 965	22 795 418	49 234 403	13 848 639	4 509 552	-6 153 438	16 306 624
Milkowice	16 307 536	7 026 560	16 551 970	1 824 759	807 786	-244 435	7 931 872
Mściwojów	14 086 508	5 551 436	12 326 406	2 698 735	1 122 578	1 760 102	6 976 412
Mysłakowice	31 130 269	16 630 871	32 267 113	4 092 361	306 322	-1 136 844	8 202 530
Niechlów	14 934 754	4 760 011	14 882 410	1 214 898	995 049	52 344	4 767 782
Nowa Ruda	33 242 101	13 576 367	32 984 331	4 408 416	728 277	257 770	19 487 236
Oleśnica	32 334 198	17 489 782	34 957 469	7 189 667	2 482 103	-2 623 271	17 008 165
Olawa	51 738 738	32 873 992	52 181 344	14 988 816	5 246 807	-442 606	24 662 991
Osiecznica	27 676 457	15 167 855	22 849 396	3 070 094	6 403 787	4 827 061	6 430 000
Paszowice	10 763 573	4 345 306	11 742 775	2 102 968	807 956	-979 202	5 701 569
Pętlaw	8 985 565	2 887 792	9 877 532	2 634 460	-18 155	-891 967	5 249 342
Pielgrzymka	17 443 043	5 534 629	17 811 398	3 687 346	303 050	-368 355	5 952 879
Platerówka	5 744 942	2 940 389	5 528 810	1 563 730	466 878	216 131	376 629
Podgórzyn	23 027 500	11 099 478	25 445 954	4 192 336	-856 880	-2 418 454	12 495 326
Przeworno	14 362 240	4 331 769	13 108 836	1 473 830	956 497	1 253 404	1 700 000
Radwanice	16 246 053	8 862 926	14 528 045	1 559 294	2 208 682	1 718 009	4 397 000
Rudna	53 487 731	44 692 061	42 314 470	10 871 592	21 043 531	11 173 262	0
Ruja	9 276 833	4 044 967	9 572 298	1 669 322	1 181 750	-295 464	3 875 653
Siekierczyn	15 014 250	6 740 829	13 968 911	1 833 461	535 824	1 045 339	3 599 385
Stara Kamienica	21 360 531	5 934 299	23 401 657	10 362 546	892 431	-2 041 125	13 343 821
Stare Bogaczowice	11 751 089	4 891 310	10 849 103	1 578 128	1 304 195	901 985	1 575 000
Stoszowice	16 053 626	5 806 335	15 977 987	3 792 864	2 357 355	75 639	7 211 015
Sulików	19 976 259	10 118 332	20 728 905	3 407 103	808 527	-752 646	7 007 390

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY	W tym DOCHODY WŁASNE	WYDATKI	W tym WYDATKI MAJĄTKOWE	WYNIK OPERACYJNY (bieżący)*	WYNIK BUDŻETU	DŁUG PUBLICZNY
Świdnica	50 898 822	22 861 792	48 954 632	9 922 612	5 423 966	1 944 190	19 245 097
Udanin	17 895 456	7 008 366	17 591 948	2 475 275	711 664	303 508	7 233 706
Walim	17 148 352	7 574 652	16 764 080	2 833 056	651 594	384 272	6 165 254
Warta Bolesławiecka	25 634 869	13 365 418	24 495 583	4 465 020	4 186 516	1 139 286	0
Wądroże Wielkie	13 020 161	4 869 494	10 900 087	849 192	1 257 529	2 120 074	4 980 113
Wińsko	25 079 766	9 030 665	24 196 259	3 682 599	2 164 884	883 507	8 072 978
Wisznia Mała	24 885 032	15 154 069	24 805 847	2 984 384	1 790 258	79 185	11 556 900
Zagrodno	18 197 200	8 175 744	17 519 940	3 201 745	3 567 863	677 261	2 294 290
Zawonia	15 745 860	6 231 788	16 105 517	3 251 998	2 261 449	-359 657	3 334 216
Zgorzelec	27 502 060	17 468 699	29 699 208	7 045 624	2 240 558	-2 197 149	14 819 155
Złotoryja	22 622 973	10 355 103	25 270 511	5 870 384	1 543 181	-2 647 538	8 265 983
Żórawina	26 498 188	16 575 760	24 435 113	2 866 238	2 943 226	2 063 075	8 660 476
Żukowice	10 904 329	4 947 756	10 380 957	824 132	802 277	523 372	2 227 818
Gminy miejsko-wiejskie	2 392 010 566	1 342 416 258	2 362 698 803	463 197 709	242 051 441	29 311 762	933 594 973
Bardo	18 316 827	6 610 307	14 926 377	2 414 912	794 649	3 390 450	8 302 324
Bierutów	29 825 255	11 624 019	29 368 570	5 382 199	2 184 563	456 685	16 979 250
Bogatynia	140 836 924	102 687 105	155 149 017	37 384 184	11 471 158	-14 312 092	54 163 204
Bolków	27 841 128	9 218 299	25 669 136	1 778 157	889 793	2 171 992	14 480 038
Brzeg Dolny	53 090 625	36 405 749	52 491 977	12 217 281	6 179 508	598 648	15 780 859
Byszczyca Kłodzka	51 539 931	22 854 243	54 221 805	6 674 731	773 058	-2 681 873	27 833 680
Chocianów	32 403 026	17 789 576	31 748 132	2 897 734	1 903 337	654 894	15 411 526
Głuszyca	26 023 987	11 101 273	25 963 859	3 189 685	-1 164 063	60 128	11 566 076
Góra	60 938 961	23 564 387	65 684 560	11 291 472	1 212 974	-4 745 599	26 967 300
Gryfów Śląski	26 325 297	10 163 959	24 510 863	1 630 452	2 309 903	1 814 434	9 116 310
Jaworzyna Śląska	24 648 594	12 951 947	23 782 087	2 109 553	1 037 486	866 507	9 106 011
Jelcz-Laskowice	72 180 985	50 147 430	58 433 033	10 959 860	20 503 843	13 747 952	10 094 988
Kąty Wrocławskie	77 413 418	53 640 993	77 124 628	22 685 446	12 213 650	288 789	23 657 697
Łądek-Zdrój	25 097 116	11 262 370	23 414 656	3 868 620	1 590 190	1 682 460	12 475 319
Leśna	29 323 737	10 787 073	31 565 834	6 632 730	1 461 999	-2 242 097	6 784 857
Lubawka	26 225 055	9 627 056	26 522 489	2 378 614	334 396	-297 434	9 585 595
Lubomierz	20 128 086	5 391 813	22 078 791	3 366 136	89 256	-1 950 705	7 041 020
Lwówek Śląski	45 817 910	23 963 631	52 563 987	13 332 577	3 482 542	-6 746 076	27 127 769
Mieroszów	23 854 896	13 597 590	22 976 772	2 756 694	152 546	878 124	6 165 811
Międzybórz	18 433 717	8 140 935	18 280 392	2 889 391	873 056	153 325	5 648 677
Międzyzylesie	21 154 819	6 208 059	21 102 496	2 403 845	332 338	52 322	10 006 067
Milicz	67 398 595	28 327 010	72 374 742	14 984 291	3 298 168	-4 976 146	38 691 493
Mirsk	27 410 287	10 048 403	30 109 101	6 751 245	1 953 230	-2 698 815	6 715 636
Niemcza	14 369 519	6 875 405	14 367 949	587 448	164 766	1 569	5 826 402
Nowogrodzic	37 890 620	15 572 832	37 162 728	5 755 356	4 594 210	727 892	9 931 397
Oborniki Śląskie	49 609 015	30 472 888	50 167 531	6 161 169	62 427	-558 516	21 154 740
Olszyna	33 620 844	9 315 759	31 832 433	7 625 660	841 809	1 788 411	6 381 419
Pieńsk	25 315 803	12 544 540	27 915 406	7 733 476	1 226 973	-2 599 603	10 623 724
Polkowice	282 768 558	249 948 833	228 822 056	53 502 745	101 783 418	53 946 502	40 654 885
Prochowice	23 801 449	14 295 941	24 126 501	3 948 630	1 458 581	-325 052	8 582 545
Prusice	34 026 378	9 780 965	45 129 609	22 868 221	2 560 535	-11 103 231	17 416 900
Przemków	38 838 602	11 064 214	36 840 924	12 992 762	83 804	1 997 678	25 829 003
Radków	34 343 215	12 882 967	35 475 149	7 322 816	-901 110	-1 131 934	13 955 219
Siechnice	64 924 519	47 079 062	64 127 384	15 169 266	8 024 526	797 135	31 022 977
Sobótka	31 785 951	20 178 770	31 123 096	3 536 043	1 567 219	662 855	581 000
Stronie Śląskie	23 896 942	10 384 411	25 636 862	10 083 301	1 663 131	-1 739 920	13 426 800
Strzegom	77 719 888	54 140 835	85 547 813	20 157 429	3 296 823	-7 827 925	40 574 214
Strzelin	62 481 821	37 387 306	63 627 019	9 191 114	3 715 226	-1 145 198	36 757 200
Syców	43 972 174	20 975 172	42 079 282	7 230 641	1 922 454	1 892 893	19 693 300
Szczytna	15 744 700	7 161 379	15 283 938	1 757 058	1 075 003	460 762	13 095 896
Ścinawa	28 355 946	13 718 209	27 505 981	4 457 224	1 068 242	849 965	13 615 491
Środa Śląska	67 558 521	40 488 161	59 053 155	13 812 401	12 628 823	8 505 366	24 060 055
Świerzawa	23 099 291	7 365 555	22 677 167	3 146 685	1 493 738	422 124	6 573 925
Trzebnica	61 673 313	36 339 113	61 154 214	9 931 188	316 282	519 098	31 000 541
Twardogóra	34 670 950	17 941 056	32 487 612	5 301 344	2 555 362	2 183 338	13 366 130
Wąsosz	23 372 667	8 648 186	24 279 252	4 621 121	1 792 514	-906 585	6 653 361
Węglińiec	24 447 907	9 297 656	23 832 787	3 476 557	1 924 745	615 120	8 260 439
Wiązów	21 351 782	7 952 852	19 566 057	1 505 393	2 292 111	1 785 725	10 144 499
Wleń	11 149 902	3 758 335	10 785 166	291 168	250 860	364 736	3 703 262
Wołów	54 235 015	27 009 064	56 163 498	6 588 118	2 514 244	-1 928 483	32 620 613
Ząbkowice Śląskie	63 664 172	37 321 060	60 804 818	7 858 006	1 869 860	2 859 354	18 154 115
Ziębice	40 962 827	16 844 350	46 412 163	7 851 022	1 581 612	-5 449 336	24 216 050
Złoty Stok	14 883 540	5 901 409	13 583 080	1 184 601	435 600	1 300 461	5 595 340
Żarów	32 603 486	21 658 160	31 749 471	2 568 914	2 419 547	854 014	17 360 605
Żmigród	48 642 072	21 998 587	53 315 395	15 001 024	1 890 522	-4 673 322	29 061 419

* Wynik operacyjny (bieżący) — różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

Zestawienie 2

Wykonanie budżetów w JST województwa dolnośląskiego w 2012 r.
— w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)*

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego		
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe	
JST województwa ogółem	5 015	4 332	683	2 857	5 041	3 898	1 143	-26
Województwo samorządowe	574	427	147	315	579	304	275	-4
Powiaty ziemskie	927	873	54	294	915	825	90	11
bolesławiecki	760	698	62	202	772	636	136	-12
dzierżoniowski	847	785	63	267	808	706	101	40
głogowski	1 142	1 090	52	420	1 118	997	121	25
górowski	1 122	1 120	1	219	1 129	1 125	4	-8
jaworski	1 001	955	46	203	1 015	930	85	-14
jeleniogórski	1 117	1 088	29	297	1 071	1 043	28	46
kamiennogórski	954	951	3	204	941	934	7	12
klodzki	1 029	952	77	255	1 002	925	77	27
legnicki	1 024	1 023	1	405	1 007	1 001	6	17
lubański	1 116	1 109	7	193	1 063	1 047	16	52
lubiński	785	696	89	454	743	607	136	42
lwówecki	1 182	1 143	38	232	1 150	1 077	72	32
milicki	1 424	1 215	209	480	1 494	1 209	285	-71
oleśnicki	877	849	29	258	879	814	64	-1
olawski	715	698	17	271	693	657	37	21
polkowicki	1 013	989	24	622	961	719	242	52
strzebiński	1 042	1 019	23	208	966	949	16	77
średzki	655	628	27	219	653	622	31	2
świdnicki	885	796	89	243	883	787	96	2
trzebnicki	787	760	27	279	782	746	37	5
wałbrzyski	766	737	30	210	748	707	42	18
wolowski	1 100	1 055	45	228	1 105	1 010	95	-5
wrocławski	742	631	110	396	772	578	194	-30
ząbkowicki	1 171	1 063	108	324	1 193	1 025	168	-22
zgorzelecki	948	882	66	370	948	845	103	0
złotoryjski	882	877	5	181	933	882	51	-51
Miasta na prawach powiatu	5 344	4 437	907	3 626	5 497	4 203	1 294	-153
Jelenia Góra	4 485	3 802	682	2 306	4 778	3 523	1 255	-293
Legnica	3 920	3 613	307	2 041	3 916	3 426	489	5
Wrocław	5 689	4 654	1 035	4 058	5 849	4 419	1 430	-160
Gminy ogółem	3 162	2 825	338	1 825	3 143	2 531	612	19
Gminy miejskie	2 997	2 650	346	1 876	2 979	2 467	511	18
Bielawa	2 861	2 576	285	1 404	2 938	2 461	477	-76
Boguszów-Gorce	2 868	2 438	430	1 229	2 639	2 327	312	229
Bolesławiec	2 990	2 649	341	1 977	3 152	2 473	679	-162
Chojnów	2 582	2 368	214	1 182	2 567	2 183	385	15
Duszniki-Zdrój	3 706	2 936	770	2 342	3 643	2 935	709	63
Dzierżoniów	2 924	2 485	439	1 689	3 045	2 325	720	-121
Głogów	3 346	3 138	207	2 474	3 217	2 550	666	129
Jawor	2 507	2 383	124	1 540	2 412	2 251	161	94
Jedlina-Zdrój	3 478	2 597	881	1 489	3 528	2 452	1 076	-50
Kamienna Góra	2 490	2 260	231	1 466	2 466	2 229	237	24
Karpacz	6 974	4 826	2 147	5 151	6 270	4 253	2 018	703
Kludzko	2 963	2 400	563	1 921	2 610	2 422	188	353
Kowary	2 510	2 287	223	1 229	2 434	2 155	279	76
Kudowa-Zdrój	3 016	2 537	479	1 650	2 954	2 566	388	62
Lubań	2 619	2 297	323	1 581	2 619	2 240	379	0
Lubin	3 878	3 654	224	2 633	3 627	3 191	436	250
Nowa Ruda	2 191	2 027	164	1 113	2 078	1 949	129	113
Oleśnica	2 693	2 360	333	1 681	2 770	2 036	734	-77
Olawa	2 728	2 443	285	1 866	2 813	2 189	624	-85
Piechowice	2 662	2 394	268	1 698	2 682	2 315	367	-19
Pieszycy	1 971	1 875	96	886	2 038	1 894	144	-67
Piława Górna	2 116	2 039	77	1 066	2 321	2 016	305	-205
Polanica-Zdrój	3 442	2 963	479	2 299	3 081	2 708	373	361
Szczawno-Zdrój	3 460	3 227	233	2 615	3 571	3 337	234	-110
Szklarska Poręba	4 263	3 226	1 037	3 108	4 483	3 341	1 142	-220
Świdnica	2 607	2 311	296	1 668	2 590	2 176	414	17
Świebodzice	3 018	2 470	548	2 180	2 677	2 263	414	341
Świeradów-Zdrój	6 046	4 232	1 815	3 320	5 620	4 160	1 460	427
Wałbrzych	2 988	2 628	360	1 814	3 251	2 593	658	-263

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego		
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe	
Wojciszów	3 582	3 138	444	1 466	3 493	2 994	499	89
Zawidów	2 470	2 292	177	1 147	2 302	2 178	124	168
Zgorzelec	2 850	2 316	534	1 751	2 762	2 258	504	88
Złotoryja	2 629	2 424	205	1 637	2 653	2 408	245	-24
Gminy wiejskie	3 273	2 953	320	1 740	3 281	2 545	735	-8
Bolesławiec	2 422	2 364	58	1 578	2 419	1 846	573	3
Borów	2 746	2 602	144	1 168	2 818	2 355	463	-72
Chojnów	2 554	2 408	145	1 290	2 577	2 218	359	-24
Ciepłowody	3 125	2 768	357	1 493	2 698	2 480	218	427
Cieszków	2 845	2 825	20	868	2 840	2 748	92	5
Czarny Bór	3 672	3 146	526	2 149	3 136	2 891	245	536
Czernica	2 701	2 575	126	1 681	2 976	2 340	636	-274
Długoleka	3 519	3 159	361	2 387	3 909	2 240	1 669	-390
Dobromierz	3 448	2 853	595	1 536	3 408	2 785	623	40
Dobroszyce	3 642	2 652	990	1 274	3 646	2 202	1 444	-5
Domaniów	2 777	2 640	137	1 126	2 846	2 495	351	-69
Dziadowa Kłoda	3 063	3 003	61	887	3 023	2 887	136	40
Dzierżonów	2 657	2 237	420	1 258	2 602	2 129	473	55
Gaworzycy	2 932	2 715	217	1 077	2 634	2 419	215	298
Głogów	3 069	2 777	292	1 773	2 839	2 535	304	230
Grębocice	5 923	5 280	643	4 361	7 180	3 867	3 313	-1 257
Gromadka	3 318	2 953	366	1 872	3 678	2 874	804	-359
Janowice Wielkie	3 621	2 420	1 202	1 255	2 585	2 021	564	1 037
Jemielno	3 601	3 149	452	1 314	3 546	3 016	531	55
Jerzmanowa	6 090	5 910	179	4 742	5 866	4 518	1 348	223
Jeżów Sudecki	2 480	2 315	166	1 248	3 085	2 029	1 056	-605
Jordanów Śląski	2 585	2 528	56	1 138	2 379	2 231	147	206
Kamieniec Ząbkowicki	2 736	2 416	320	1 301	2 551	2 240	311	184
Kamienna Góra	3 061	2 647	414	1 453	3 001	2 466	535	60
Kłodzko	2 686	2 426	260	1 127	2 755	2 248	507	-69
Kobierzyce	6 025	5 938	88	5 029	5 748	3 733	2 015	277
Kondratowice	3 658	3 037	621	1 371	3 364	2 690	674	294
Kostomłoty	2 843	2 607	236	1 240	2 670	2 331	340	173
Kotla	3 064	2 865	199	1 327	3 002	2 693	310	62
Krośnice	3 430	2 746	684	1 418	3 854	2 624	1 230	-424
Krotoszyce	3 325	3 128	198	1 936	3 882	2 849	1 033	-557
Kunice	3 222	2 979	243	1 957	3 665	2 577	1 088	-443
Legnickie Pole	3 691	3 589	101	2 371	3 435	3 117	318	256
Lewin Kłodzki	3 902	2 850	1 052	1 537	3 347	2 663	685	554
Lubań	3 778	2 858	920	1 256	3 273	2 396	878	504
Lubin	3 450	3 300	149	2 707	3 457	2 957	500	-8
Łagiewniki	2 583	2 478	106	1 041	3 125	2 297	828	-542
Malczyce	2 419	2 304	115	1 016	2 950	1 990	960	-531
Marcinowice	3 225	2 510	715	1 338	3 379	2 221	1 159	-155
Marciszów	3 026	2 499	527	1 356	2 762	2 458	304	263
Męcinka	3 636	3 204	431	1 535	3 371	2 439	932	265
Mietków	3 444	3 218	226	2 237	3 826	2 827	999	-382
Miękinia	3 148	2 915	233	1 666	3 597	2 586	1 012	-450
Milkowice	2 577	2 455	122	1 110	2 615	2 327	288	-39
Mściwojów	3 362	2 566	796	1 325	2 942	2 298	644	420
Mysłakowice	3 052	2 793	260	1 631	3 164	2 763	401	-111
Niechlów	2 893	2 840	53	922	2 883	2 647	235	10
Nowa Ruda	2 728	2 405	323	1 114	2 707	2 345	362	21
Oleśnica	2 581	2 414	166	1 396	2 790	2 216	574	-209
Oława	3 475	2 851	625	2 208	3 505	2 498	1 007	-30
Osiecznica	3 677	3 479	198	2 015	3 036	2 628	408	641
Paszowice	2 690	2 611	79	1 086	2 934	2 409	525	-245
Pęclaw	3 824	3 074	749	1 229	4 203	3 082	1 121	-380
Pielgrzymka	3 715	3 073	642	1 179	3 794	3 008	785	-78
Platerówka	3 436	2 651	785	1 759	3 307	2 371	935	129
Podgórzyn	2 819	2 497	322	1 359	3 115	2 602	513	-296
Przeworno	2 813	2 467	347	849	2 568	2 279	289	246
Radwanice	3 500	3 270	230	1 909	3 130	2 794	336	370
Rudna	7 070	6 938	132	5 908	5 593	4 156	1 437	1 477
Ruja	3 396	3 325	70	1 481	3 504	2 893	611	-108
Siekierczyn	3 265	2 756	510	1 466	3 038	2 639	399	227
Stara Kamienica	3 982	2 597	1 385	1 106	4 363	2 431	1 932	-381
Stare Bogaczowice	2 761	2 485	276	1 149	2 549	2 178	371	212
Stoszowice	2 891	2 619	272	1 046	2 877	2 194	683	14
Sulików	3 244	2 945	300	1 643	3 367	2 813	553	-122

Jednostki samorządu terytorialnego	DOCHODY				WYDATKI			WYNIK BUDŻETU
	ogółem	z tego		w tym dochody własne	ogółem	z tego		
		bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe	
Świdnica	3 060	2 673	387	1 375	2 943	2 347	597	117
Udanin	3 276	2 897	378	1 283	3 220	2 767	453	56
Walim	2 970	2 526	444	1 312	2 904	2 413	491	67
Warta Bolesławiecka	3 059	2 890	169	1 595	2 923	2 390	533	136
Wądroże Wielkie	3 179	2 761	418	1 189	2 661	2 454	207	518
Wińsko	2 911	2 632	279	1 048	2 808	2 381	427	103
Wisznia Mała	2 616	2 482	134	1 593	2 608	2 294	314	8
Zagrodno	3 282	3 226	56	1 474	3 160	2 582	577	122
Zawonia	2 750	2 640	110	1 089	2 813	2 245	568	-63
Zgorzelec	3 326	3 010	315	2 112	3 591	2 739	852	-266
Złotoryja	3 163	2 928	235	1 448	3 533	2 712	821	-370
Żórawina	2 772	2 565	208	1 734	2 557	2 257	300	216
Żukowice	3 021	2 870	151	1 371	2 876	2 647	228	145
Gminy miejsko-wiejskie	3 263	2 921	342	1 831	3 223	2 591	632	40
Bardo	3 307	2 402	905	1 193	2 695	2 259	436	612
Bierutów	2 892	2 538	354	1 127	2 848	2 326	522	44
Bogatynia	5 683	5 215	468	4 143	6 260	4 752	1 508	-577
Bolków	2 519	2 242	277	834	2 323	2 162	161	197
Brzeg Dolny	3 269	2 860	409	2 242	3 232	2 480	752	37
Byszczyca Kłodzka	2 614	2 451	163	1 159	2 750	2 411	339	-136
Chocianów	2 472	2 346	126	1 357	2 422	2 201	221	50
Gluszyca	2 861	2 376	485	1 220	2 854	2 504	351	7
Góra	2 927	2 671	256	1 132	3 155	2 613	542	-228
Gryfów Śląski	2 581	2 470	111	997	2 403	2 244	160	178
Jaworzyna Śląska	2 351	2 166	185	1 235	2 268	2 067	201	83
Jelcz-Laskowice	3 138	2 955	183	2 180	2 540	2 064	476	598
Kąty Wrocławskie	3 567	3 071	496	2 472	3 554	2 508	1 045	13
Łądek-Zdrój	2 863	2 411	452	1 285	2 671	2 230	441	192
Leśna	2 778	2 501	277	1 022	2 991	2 362	628	-212
Lubawka	2 274	2 123	151	835	2 300	2 094	206	-26
Lubomierz	3 226	3 014	213	864	3 539	2 999	540	-313
Lwówek Śląski	2 544	2 372	172	1 331	2 919	2 179	740	-375
Mieroszów	3 290	2 810	480	1 875	3 169	2 789	380	121
Międzybórz	3 592	3 169	423	1 586	3 562	2 999	563	30
Międzylesie	2 809	2 527	282	824	2 802	2 483	319	7
Milicz	2 741	2 468	273	1 152	2 943	2 334	609	-202
Mirsk	3 073	2 838	235	1 127	3 375	2 619	757	-303
Niemcza	2 452	2 380	72	1 173	2 452	2 352	100	0
Nowogrodziec	2 476	2 353	123	1 018	2 428	2 052	376	48
Oborniki Śląskie	2 552	2 267	285	1 568	2 581	2 264	317	-29
Olszyna	5 043	3 757	1 286	1 397	4 775	3 631	1 144	268
Pieńsk	2 708	2 290	418	1 342	2 986	2 159	827	-278
Polkowice	10 381	10 173	208	9 176	8 401	6 436	1 964	1 980
Prochowice	3 156	2 869	287	1 896	3 199	2 676	524	-43
Prusice	3 623	2 643	980	1 042	4 806	2 371	2 435	-1 182
Przemków	4 390	2 705	1 685	1 250	4 164	2 695	1 468	226
Radków	3 635	2 884	751	1 364	3 755	2 980	775	-120
Siechnice	3 801	3 336	465	2 756	3 754	2 866	888	47
Sobótka	2 493	2 287	206	1 583	2 441	2 164	277	52
Stronie Śląskie	3 070	2 212	858	1 334	3 294	1 998	1 296	-224
Strzegom	2 880	2 545	335	2 006	3 170	2 423	747	-290
Strzelin	2 816	2 621	195	1 685	2 868	2 454	414	-52
Syców	2 663	2 227	436	1 270	2 548	2 110	438	115
Szczytna	2 096	1 944	152	953	2 035	1 801	234	61
Ścinawa	2 706	2 301	405	1 309	2 625	2 200	425	81
Środa Śląska	3 456	2 960	496	2 071	3 021	2 314	707	435
Świerzawa	2 960	2 694	266	944	2 905	2 502	403	54
Trzebnica	2 661	2 223	437	1 568	2 638	2 210	428	22
Twardogóra	2 661	2 283	378	1 377	2 493	2 086	407	168
Wąsosz	3 112	2 856	256	1 151	3 232	2 617	615	-121
Węglińiec	2 789	2 542	247	1 061	2 719	2 322	397	70
Wiązów	2 849	2 716	133	1 061	2 611	2 410	201	238
Wleń	2 523	2 432	92	850	2 441	2 375	66	83
Wołów	2 368	2 274	94	1 179	2 452	2 165	288	-84
Ząbkowice Śląskie	2 780	2 394	386	1 630	2 655	2 312	343	125
Ziębice	2 256	2 211	45	928	2 556	2 124	432	-300
Złoty Stok	3 105	2 677	428	1 231	2 833	2 586	247	271
Żarów	2 578	2 499	79	1 713	2 511	2 307	203	68
Żmigród	3 247	2 684	563	1 469	3 559	2 558	1 001	-312

* Według liczby ludności na dzień 30 czerwca 2011 r. (GUS).

Zestawienie 3

Wskaźniki i relacje w budżetach JST województwa dolnośląskiego w 2012 r. (w %)

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźniki udziału		Relacje do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku bieżącego	łącznej kwoty spłat długu (art. 169 ufp z 2005 r.)		łącznej kwoty długu (art. 170 ufp z 2005 r.)	
					bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń	bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń
JST województwa ogółem	57,0	22,7	-0,5	8,7	8,2	7,3	44,8	41,0
Województwo samorządowe	54,9	47,5	-0,8	21,5	3,0	3,0	34,5	34,5
Powiaty ziemskie	31,7	9,8	1,2	5,1	7,0	6,8	35,6	35,3
bolesławiecki	26,6	17,6	-1,6	8,1	2,6	2,6	26,7	26,7
dzierżoniowski	31,5	12,5	4,7	9,2	2,9	2,9	11,0	11,0
głogowski	36,8	10,8	2,2	8,2	13,4	13,4	17,4	17,4
górowski	19,5	0,4	-0,7	-0,4	1,9	1,9	45,8	45,8
jaworski	20,3	8,4	-1,4	2,5	11,8	11,8	37,4	37,4
jeleniogórski	26,6	2,6	4,1	4,0	6,1	6,1	26,0	26,0
kamiennogórski	21,4	0,7	1,3	1,8	3,8	3,8	17,6	17,6
klodzki	24,7	7,7	2,6	2,6	5,1	5,1	36,1	36,1
legnicki	39,6	0,6	1,7	2,2	7,8	7,1	41,2	36,3
lubański	17,3	1,5	4,7	5,5	6,8	6,8	26,0	26,0
lubiński	57,8	18,3	5,3	11,3	7,5	7,5	61,0	61,0
lwówecki	19,7	6,3	2,7	5,6	3,8	3,8	20,3	20,3
milicki	33,7	19,1	-5,0	0,4	6,4	6,4	39,2	39,2
oleśnicki	29,5	7,3	-0,2	3,9	7,6	7,6	55,8	55,8
olawski	37,9	5,3	3,0	5,8	3,9	3,9	19,2	19,2
polkowicki	61,4	25,2	5,1	26,7	4,5	4,5	32,9	32,9
strzeliński	20,0	1,7	7,3	6,7	6,9	6,9	30,7	30,7
średzki	33,4	4,8	0,4	1,0	47,6	47,6	43,8	43,8
świdnicki	27,5	10,9	0,2	1,0	4,0	4,0	53,3	53,3
trzebnicki	35,5	4,7	0,6	1,9	7,8	6,3	41,0	37,2
wałbrzyski	27,4	5,6	2,4	3,9	4,3	4,3	25,4	25,4
wolowski	20,7	8,6	-0,4	4,1	5,6	5,6	45,2	45,2
wrocławski	53,4	25,2	-4,1	7,2	6,1	6,1	47,3	47,3
ząbkowicki	27,7	14,1	-1,9	3,2	14,3	10,8	50,8	50,8
zgorzelecki	39,0	10,9	0,0	4,0	4,3	4,3	15,6	15,6
złotoryjski	20,5	5,5	-5,8	-0,6	10,6	10,6	62,4	58,7
Miasta na prawach powiatu	67,8	23,5	-2,9	4,4	9,2	8,4	60,8	53,9
Jelenia Góra	51,4	26,3	-6,5	6,2	15,6	12,1	45,3	20,7
Legnica	52,1	12,5	0,1	4,8	5,3	5,3	50,7	50,7
Wrocław	71,3	24,5	-2,8	4,1	9,0	8,3	63,5	57,7
Gminy ogółem	57,7	19,5	0,6	9,3	9,2	7,8	39,5	35,9
Gminy miejskie	62,6	17,2	0,6	6,1	9,4	8,8	44,7	39,4
Bielawa	49,1	16,2	-2,7	4,0	6,4	6,4	48,6	48,6
Boguszów-Gorce	42,8	11,8	8,0	3,9	3,8	3,6	21,7	21,7
Bolesławiec	66,1	21,5	-5,4	5,9	8,5	7,3	51,9	44,8
Chojnów	45,8	15,0	0,6	7,2	3,4	3,4	15,5	15,5
Duszniki-Zdrój	63,2	19,4	1,7	0,0	10,5	8,1	43,9	43,9
Dzierżoniów	57,8	23,7	-4,2	5,5	9,6	9,6	46,1	46,1
Głogów	73,9	20,7	3,9	17,6	6,5	6,5	30,5	30,5
Jawor	61,4	6,7	3,8	5,3	5,9	5,9	41,9	41,9
Jedlina-Zdrój	42,8	30,5	-1,4	4,2	13,4	7,1	63,9	57,9
Kamienna Góra	58,9	9,6	1,0	1,2	11,5	11,5	44,9	44,9
Karpacz	73,9	32,2	10,1	8,2	11,8	11,8	66,3	66,3
Kłodzko	64,8	7,2	11,9	-0,7	13,4	12,8	47,8	47,8
Kowary	49,0	11,5	3,0	5,3	14,1	14,1	37,0	37,0
Kudowa-Zdrój	54,7	13,1	2,1	-1,0	14,5	9,8	51,1	46,0
Lubań	60,3	14,5	0,0	2,2	9,2	9,2	45,8	45,8
Lubin	67,9	12,0	6,5	11,9	5,7	5,7	34,9	34,9
Nowa Ruda	50,8	6,2	5,1	3,6	13,1	13,1	48,9	48,9
Oleśnica	62,4	26,5	-2,9	12,0	1,1	1,0	22,9	22,9
Olawa	68,4	22,2	-3,1	9,3	8,9	8,9	40,3	40,3
Piechowice	63,8	13,7	-0,7	3,0	3,2	3,2	33,9	33,9
Pieszycy	45,0	7,1	-3,4	-1,0	11,8	11,8	53,2	53,2
Piława Górna	50,4	13,1	-9,7	1,1	6,6	6,6	27,5	27,5
Polanica-Zdrój	66,8	12,1	10,5	7,4	14,7	14,7	42,5	42,5
Szczawno-Zdrój	75,6	6,6	-3,2	-3,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Szklarska Poręba	72,9	25,5	-5,1	-2,7	10,4	8,3	43,4	43,4
Świdnica	64,0	16,0	0,6	5,2	8,7	8,7	51,9	51,9
Świebodzice	72,3	15,5	11,3	6,8	7,6	7,6	21,9	21,9
Świeradów-Zdrój	54,9	26,0	7,1	1,2	27,7	8,1	61,6	37,9
Wałbrzych	60,7	20,2	-8,8	1,2	16,3	15,5	67,9	42,4

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźniki udziału		Relacje do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku bieżącego	łącznej kwoty spłat długu (art. 169 ufp z 2005 r.)		łącznej kwoty długu (art. 170 ufp z 2005 r.)	
					bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń	bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń
Wojcieszów	40,9	14,3	2,5	4,0	17,1	5,4	37,1	9,0
Zawidów	46,4	5,4	6,8	4,6	19,3	13,0	44,7	44,7
Zgorzelec	61,4	18,3	3,1	2,0	7,9	7,9	50,6	32,8
Złotoryja	62,3	9,2	-0,9	0,6	9,3	9,3	62,9	58,8
Gminy wiejskie	53,2	22,4	-0,2	12,5	8,0	6,0	33,1	30,5
Bolesławiec	65,1	23,7	0,1	21,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Borów	42,5	16,4	-2,6	9,0	4,0	2,5	26,9	26,9
Chojnów	50,5	13,9	-0,9	7,5	14,8	14,8	51,4	51,4
Cieplowody	47,8	8,1	13,7	9,2	12,3	12,3	20,4	20,4
Cieszków	30,5	3,2	0,2	2,7	7,0	7,0	51,8	51,8
Czarny Bór	58,5	7,8	14,6	7,0	14,4	0,1	0,3	0,3
Czernica	62,2	21,4	-10,2	8,7	7,3	7,3	36,9	36,9
Długolęka	67,8	42,7	-11,1	26,1	5,9	5,9	42,4	42,4
Dobromierz	44,5	18,3	1,2	2,0	17,6	7,7	42,5	40,4
Dobroszyce	35,0	39,6	-0,1	12,3	8,5	8,5	25,8	0,0
Domaniów	40,5	12,3	-2,5	5,2	9,1	9,1	45,3	45,3
Dziedowa Kłoda	29,0	4,5	1,3	3,8	10,8	10,8	52,6	52,6
Dzierżonów	47,4	18,2	2,1	4,1	8,2	8,2	38,2	38,2
Gaworzyce	36,7	8,2	10,2	10,1	10,6	10,6	20,1	20,1
Głogów	57,8	10,7	7,5	7,9	10,9	6,2	26,9	26,9
Grębocice	73,6	46,1	-21,2	23,8	0,0	0,0	1,8	1,8
Gromadka	56,4	21,9	-10,8	2,4	8,5	8,5	40,9	18,6
Janowice Wielkie	34,7	21,8	28,6	11,0	34,9	9,7	63,0	60,0
Jemielno	36,5	15,0	1,5	3,7	14,1	6,1	44,3	39,4
Jerzmanowa	77,9	23,0	3,7	22,9	5,0	5,0	18,5	18,5
Jeżów Sudecki	50,3	34,2	-24,4	11,5	11,3	9,4	72,3	42,3
Jordanów Śląski	44,0	6,2	8,0	11,5	4,5	4,5	39,7	39,7
Kamieniec Ząbkowicki	47,6	12,2	6,7	6,4	0,8	0,8	0,0	0,0
Kamienna Góra	47,5	17,8	2,0	5,9	8,5	2,5	17,2	17,2
Kłodzko	42,0	18,4	-2,6	6,6	13,3	13,3	61,4	59,0
Kobierzyce	83,5	35,1	4,6	36,6	1,6	1,6	5,8	5,8
Kondratowice	37,5	20,0	8,0	9,5	3,7	3,7	27,7	27,7
Kostomłoty	43,6	12,7	6,1	9,7	14,7	8,4	43,3	42,6
Kotła	43,3	10,3	2,0	5,6	7,7	6,0	27,2	26,0
Krośnice	41,3	31,9	-12,4	3,6	14,0	11,5	89,0	89,0
Krotoszyce	58,2	26,6	-16,7	8,4	9,6	6,3	33,4	13,2
Kunice	60,7	29,7	-13,7	12,5	5,8	5,8	43,4	43,4
Legnickie Pole	64,3	9,3	6,9	12,8	8,4	8,4	25,3	25,3
Lewin Kłodzki	39,4	20,5	14,2	4,8	28,6	11,7	46,8	39,0
Lubań	33,3	26,8	13,3	12,2	14,4	3,3	14,1	14,1
Lubin	78,5	14,5	-0,2	10,0	4,2	4,2	19,0	19,0
Łagiewniki	40,3	26,5	-21,0	7,0	3,2	3,2	36,8	24,7
Małczyce	42,0	32,5	-22,0	13,0	2,0	2,0	40,2	28,6
Marcinowice	41,5	34,3	-4,8	9,0	11,4	7,9	42,4	32,1
Marciszów	44,8	11,0	8,7	1,3	17,1	10,1	43,1	43,1
Męcinka	42,2	27,6	7,3	21,1	11,0	11,0	40,7	40,7
Mietków	65,0	26,1	-11,1	11,4	3,7	3,1	19,1	19,1
Miękinia	52,9	28,1	-14,3	10,5	4,0	4,0	37,9	37,9
Milkowice	43,1	11,0	-1,5	5,0	7,8	7,8	48,6	48,6
Mściwojów	39,4	21,9	12,5	8,0	9,7	9,7	49,5	49,5
Mysłakowice	53,4	12,7	-3,7	1,0	12,5	6,5	26,3	26,3
Niechlów	31,9	8,2	0,4	6,7	7,2	7,2	31,9	31,9
Nowa Ruda	40,8	13,4	0,8	2,2	8,2	6,7	58,6	46,0
Oleśnica	54,1	20,6	-8,1	7,7	5,2	5,2	52,6	52,6
Olawa	63,5	28,7	-0,9	10,1	5,6	5,6	47,7	47,7
Osiecznica	54,8	13,4	17,4	23,1	2,2	2,2	23,2	16,8
Paszowice	40,4	17,9	-9,1	7,5	12,5	12,0	53,0	35,5
Pęclaw	32,1	26,7	-9,9	-0,2	10,2	10,2	58,4	58,4
Pielgrzymka	31,7	20,7	-2,1	1,7	5,8	5,8	34,1	34,1
Platerówka	51,2	28,3	3,8	8,1	7,6	0,8	6,6	3,2
Podgórzyn	48,2	16,5	-10,5	-3,7	18,3	10,4	54,3	40,4
Przeworno	30,2	11,2	8,7	6,7	4,0	4,0	11,8	11,8
Radwanice	54,6	10,7	10,6	13,6	12,7	12,7	27,1	27,1
Rudna	83,6	25,7	20,9	39,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruja	43,6	17,4	-3,2	12,7	5,1	5,1	41,8	36,9
Siekierczyn	44,9	13,1	7,0	3,6	12,8	4,8	24,0	18,7
Stara Kamienica	27,8	44,3	-9,6	4,2	20,8	6,6	62,5	42,7
Stare Bogaczowice	41,6	14,5	7,7	11,1	3,5	3,5	13,4	13,4
Stoszowice	36,2	23,7	0,5	14,7	9,1	9,1	44,9	44,9
Sulików	50,7	16,4	-3,8	4,0	8,2	6,9	35,1	35,1

Jednostki samorządu terytorialnego	Wskaźniki udziału		Relacje do wykonanych dochodów					
	dochodów własnych w dochodach ogółem	wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	wyniku budżetu	wyniku bieżącego	łącznej kwoty spłat długu (art. 169 ufp z 2005 r.)		łącznej kwoty długu (art. 170 ufp z 2005 r.)	
					bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń	bez uwzględnienia wyłączeń	z uwzględnieniem wyłączeń
Świdnica	44,9	20,3	3,8	10,7	15,0	9,4	37,8	37,8
Udanin	39,2	14,1	1,7	4,0	12,1	5,9	40,4	40,4
Walim	44,2	16,9	2,2	3,8	7,7	6,1	36,0	36,0
Warta Bolesławiecka	52,1	18,2	4,4	16,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Wądroże Wielkie	37,4	7,8	16,3	9,7	19,9	8,1	38,2	38,2
Wińsko	36,0	15,2	3,5	8,6	7,0	7,0	32,2	32,2
Wisznia Mała	60,9	12,0	0,3	7,2	7,5	7,5	46,4	46,4
Zagrodno	44,9	18,3	3,7	19,6	2,0	2,0	12,6	10,4
Zawonia	39,6	20,2	-2,3	14,4	5,2	5,2	21,2	20,9
Zgorzelec	63,5	23,7	-8,0	8,1	10,0	6,6	53,9	49,6
Złotoryja	45,8	23,2	-11,7	6,8	8,4	5,3	36,5	30,5
Żórawina	62,6	11,7	7,8	11,1	8,2	8,2	32,7	32,7
Żukowice	45,4	7,9	4,8	7,4	5,9	5,9	20,4	20,4
Gminy miejsko-wiejskie	56,1	19,6	1,2	10,1	9,8	8,2	39,0	36,4
Bardo	36,1	16,2	18,5	4,3	31,4	6,1	45,3	27,4
Bierutów	39,0	18,3	1,5	7,3	16,1	13,4	56,9	56,9
Bogatynia	72,9	24,1	-10,2	8,1	7,4	7,4	38,5	38,5
Bolków	33,1	6,9	7,8	3,2	12,7	12,7	52,0	52,0
Brzeg Dolny	68,6	23,3	1,1	11,6	5,2	5,2	29,7	29,7
Bystrzyca Kłodzka	44,3	12,3	-5,2	1,5	8,9	8,7	54,0	49,1
Chocianów	54,9	9,1	2,0	5,9	13,6	13,6	47,6	47,6
Gluszyca	42,7	12,3	0,2	-4,5	15,7	8,1	44,4	44,4
Góra	38,7	17,2	-7,8	2,0	13,2	13,2	44,3	44,3
Gryfów Śląski	38,6	6,7	6,9	8,8	8,1	7,8	34,6	34,3
Jaworzyna Śląska	52,5	8,9	3,5	4,2	6,5	6,5	36,9	36,9
Jelcz-Laskowice	69,5	18,8	19,0	28,4	7,1	7,1	14,0	14,0
Kąty Wrocławskie	69,3	29,4	0,4	15,8	7,7	6,8	30,6	22,4
Łądek-Zdrój	44,9	16,5	6,7	6,3	12,9	10,4	49,7	41,8
Leśna	36,8	21,0	-7,6	5,0	6,6	6,6	23,1	23,1
Lubawka	36,7	9,0	-1,1	1,3	7,5	4,2	36,6	31,6
Lubomierz	26,8	15,2	-9,7	0,4	5,6	5,6	35,0	35,0
Lwówek Śląski	52,3	25,4	-14,7	7,6	7,2	6,3	59,2	59,2
Mieroszów	57,0	12,0	3,7	0,6	8,7	8,7	25,8	25,8
Międzybórz	44,2	15,8	0,8	4,7	14,6	3,1	30,6	19,1
Międzylesie	29,3	11,4	0,2	1,6	12,5	5,9	47,3	7,8
Milicz	42,0	20,7	-7,4	4,9	6,6	6,6	57,4	57,4
Mirsk	36,7	22,4	-9,8	7,1	3,9	3,1	24,5	7,7
Niemcza	47,8	4,1	0,0	1,1	7,0	7,0	40,5	40,5
Nowogrodzic	41,1	15,5	1,9	12,1	9,5	9,5	26,2	26,2
Oborniki Śląskie	61,4	12,3	-1,1	0,1	8,4	8,4	42,6	42,6
Olszyna	27,7	24,0	5,3	2,5	6,8	6,8	19,0	19,0
Pieńsk	49,6	27,7	-10,3	4,8	16,7	5,1	42,0	30,7
Polkowice	88,4	23,4	19,1	36,0	9,9	9,9	14,4	14,4
Prochowice	60,1	16,4	-1,4	6,1	13,3	10,8	36,1	32,8
Prusice	28,7	50,7	-32,6	7,5	7,0	5,4	51,2	16,1
Przemków	28,5	35,3	5,1	0,2	35,5	29,8	66,5	66,5
Radków	37,5	20,6	-3,3	-2,6	15,1	6,1	40,6	39,2
Siechnice	72,5	23,7	1,2	12,4	8,3	8,3	47,8	47,8
Sobótka	63,5	11,4	2,1	4,9	3,9	3,9	1,8	1,8
Stronie Śląskie	43,5	39,3	-7,3	7,0	12,0	12,0	56,2	56,2
Strzegom	69,7	23,6	-10,1	4,2	7,9	7,9	52,2	52,0
Strzelin	59,8	14,4	-1,8	5,9	7,9	7,9	58,8	58,8
Syców	47,7	17,2	4,3	4,4	15,8	7,2	44,8	44,8
Szczytna	45,5	11,5	2,9	6,8	13,7	13,7	83,2	80,2
Ścinawa	48,4	16,2	3,0	3,8	12,2	9,2	48,0	48,0
Środa Śląska	59,9	23,4	12,6	18,7	6,9	6,9	35,6	35,6
Świerzawa	31,9	13,9	1,8	6,5	12,0	9,6	28,5	27,3
Trzebnica	58,9	16,2	0,8	0,5	8,4	8,4	50,3	50,3
Twardogóra	51,7	16,3	6,3	7,4	20,5	5,3	38,6	31,8
Wąsosz	37,0	19,0	-3,9	7,7	4,9	4,9	28,5	28,5
Węglińiec	38,0	14,6	2,5	7,9	5,8	5,8	33,8	33,8
Wiązów	37,2	7,7	8,4	10,7	7,7	7,7	47,5	47,5
Wleń	33,7	2,7	3,3	2,2	10,9	2,1	33,2	33,2
Wołów	49,8	11,7	-3,6	4,6	9,5	9,5	60,1	56,1
Ząbkowice Śląskie	58,6	12,9	4,5	2,9	9,6	4,7	28,5	28,5
Ziębice	41,1	16,9	-13,3	3,9	6,5	6,5	59,1	37,0
Złoty Stok	39,7	8,7	8,7	2,9	8,1	6,1	37,6	29,6
Żarów	66,4	8,1	2,6	7,4	7,2	7,2	53,2	53,2
Żmigród	45,2	28,1	-9,6	3,9	8,6	7,9	59,7	58,5

Analizę sporządziły:

Anna Cichła (cz. 8)

Gabriela Dulęba (cz. 6 i 7)

Magdalena Głowacz (cz. 1 i 11 oraz tabele, rysunki, zestawienia i kartogram)

Marta Górka (cz. 5)

Małgorzata Kowalska (cz. 4)

Barbara Siekaniec (cz. 2 i 3)

Ewa Zarzecka (cz. 9 i 10)